

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat d'Economia
i Empresa

**LA DESPESA NO OBLIGATÒRIA DELS
MUNICIPIS DE LA PROVÍNCIA DE GIRONA
DURANT EL PERÍODE 2015-2019**

Sergi Aznar Tenas
Tutora: Núria Bosch
Grau en Economia

Resum

La despesa no obligatòria és aquella que realitzen les administracions sense tenir-hi competències atribuïdes per la legislació. Els municipis, per ser el nivell d'administració més proper al ciutadà, sovint ofereixen una sèrie de serveis que no els pertoca. Aquest treball pretén revisar l'estat de la qüestió 20 anys després de la publicació dels primers treballs en aquesta línia i analitzar la despesa no obligatòria dels municipis de la província de Girona en funció de la mida de la seva població.

Paraules clau: despesa no obligatòria, competències locals, règim local, municipis, província de Girona, Catalunya, Espanya.

Abstract

Non-compulsory expenditure is made by a public administration which is not competent in such area. Local councils, as they are the closest administration to citizens, provide a series of services but sometimes they have not been assigned such responsibilities by the legislator. This project aims to review the status of the issue 20 years after the publication of the first reports in this field and to analyze the non-compulsory expenditure made by the local councils of the Girona province.

Keywords: non-compulsory expenditure, local competences, local government, Girona province, Catalonia, Spain, local government.

Índex

1. Introducció.....	4
2. Consideracions prèvies.....	6
2.1. Metodologia, base de dades i mostra utilitzades	6
2.2. Conceptualització de la despesa no obligatòria.....	8
2.3. Identificació de la despesa no obligatòria en el pressupost municipal.....	12
3. La despesa no obligatòria en els municipis de la província de Girona	25
3.1. El pes de la despesa no obligatòria	25
3.2. La composició i l'evolució de la despesa no obligatòria	26
3.2.1. Els municipis amb 5.000 habitants o menys.....	26
3.2.2. Els municipis entre 5.001 i 10.000 habitants.....	30
3.2.3. Els municipis entre 10.001 i 20.000 habitants.....	31
3.2.4. Els municipis entre 20.001 i 50.000 habitants.....	32
3.2.5. Girona	34
4. Conclusions.....	36
Bibliografia	39
Annexos.....	40

1. Introducció

L'exercici de competències per part dels municipis, les quals no els corresponen legalment, ha estat una qüestió estudiada àmpliament per diversos autors al llarg de les dues darreres dècades. La proximitat de l'administració local al ciutadà fa que els governs locals assumeixin una sèrie de competències que la llei atribueix a una altra administració, la qual pot no exercir-les adequadament. Aquesta assignació de competències *impròpies* pot generar problemes d'equitat vertical, atès que els municipis estan generant una despesa que el seu model de finançament no contempla.

Troblem que les competències municipals estan definides en textos legislatius molt diversos: la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia, la Llei reguladora de bases de règim local en l'àmbit espanyol, el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, la legislació estatal sectorial i la legislació autonòmica sectorial. Així, doncs, la determinació de les competències que corresponen als municipis és una tasca complexa a causa de la dispersió legislativa.

Els treballs realitzats en aquest àmbit difereixen entre si per diversos motius. Primer, la legislació ha anat canviant durant els últims vint anys i de la mateixa manera les competències atribuïdes als municipis. Segon, el concepte de despesa obligatòria no ha estat definit de la mateixa manera pels diversos autors. Tercer, la capacitat legislativa de les comunitats autònomes permet afegir competències al marc base fixat per la legislació espanyola. Quart, pel nivell de detall de les dades emprades per a l'anàlisi, respecte dels primers treballs publicats. Per últim, la Llei de racionalització i sostenibilitat de l'administració local, de 2013, suposa un intent de resolució dels problemes de finançament dels municipis a través, entre d'altres, de la reducció de competències municipals, si bé, com veurem, d'abast limitat en el cas de Catalunya.

Aquest treball pretén revisar l'estat de la qüestió, després de tots aquests canvis esmentats, i centrar l'àmbit d'estudi a la província de Girona. Aquesta limitació territorial permet una anàlisi més profunda de la despesa no obligatòria, sobretot pel fet que tots els municipis estudiats estan subjectes a la mateixa legislació autonòmica.

L'estructura del treball consta de dues parts diferenciades. D'una banda, s'exposa la metodologia seguida i la base de dades i la mostra emprades. També, s'explica què és la despesa obligatòria i com està determinada en el cas dels municipis catalans. A

continuació, prenent com a base la classificació per programes de despesa del pressupost municipal s'identifica l'obligatorietat de la despesa per grups de programes segons la legislació vigent. D'altra banda, l'anàlisi de la despesa no obligatòria dels municipis de la província de Girona, agrupats en funció de la població, constitueix la segona part del treball.

2. Consideracions prèvies

2.1. Metodologia, base de dades i mostra utilitzades

La metodologia d'aquest treball consta de dues parts diferenciades. Per una banda, ha estat necessària una tasca de caire jurídic, de definició del concepte de despesa obligatòria a partir de la legislació vigent i dels treballs realitzats en aquest camp en els darrers anys, així com de revisió de tota aquella legislació sectorial, tant estatal com autonòmica, que pugui afegir competències als municipis en les matèries que els són pròpies o delegades. Per altra banda, s'ha realitzat una tasca de caire econòmic i comptable, de revisió de la despesa dels municipis, que s'ha dividit en obligatòria i no obligatòria, i de descripció de la darrera.

Per a l'estudi de la despesa no obligatòria dels municipis de la província de Girona, s'ha utilitzat la base de dades que posa a disposició del públic el Ministeri d'Hisenda. S'han fet servir les dades dels pressupostos liquidats de tots els municipis dels quals es disposa d'informació per al període 2015-2019. També, s'han utilitzat les dades de població dels municipis que ofereix l'Institut Nacional de Estadística (INE).

A partir de l'ordre EHA/3565/2008, començà a aplicar-se una nova estructura per als pressupostos dels ens locals. Aquest canvi facilità la interpretació sobre què havia de contenir cada grup de programes, ja que els conceptes emprats s'aproximaren més a les competències fixades per la LRBRL. A més, a partir de 2015 s'incrementà el nivell de desglossament de les dades presentades pel ministeri, que passà de grups de programes a programes, és a dir, el màxim nivell de desglossament que estableix l'ordre HAP/419/2014. Per exemple, abans de l'ordre EHA/3565/2008, la despesa en biblioteques es trobava dins la subfunció 451, de promoció i difusió de la cultura, i, posteriorment però abans de l'ordre HAP/419/2014, es trobava dins el grup de programes 332, de biblioteques i arxius. És a partir de l'ordre HAP/419/2014 que es disposa del nivell de desglossament necessari per a conèixer la despesa en biblioteques solament, dins el programa 3321, de biblioteques públiques.

El quadre següent presenta la quantitat de municipis i població pels quals es disposa d'informació cada any estudiat. L'agregació dels municipis i la seva població s'ha fet pels trams de població que tenen assignats competències diferents segons la legislació aplicada al treball. Cal destacar que només Sarrià de Ter ha sobrepassat el llindar dels

5.000 habitants l'any 2016. També, cal dir que, per a l'any 2018, no es disposa de dades per a Figueres, fet que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar l'evolució del grup de municipis del tram de 20.001 a 50.000 habitants, atès que el grup està compost només de 7 municipis i Figueres és el que hi té major pes.

Quadre 1. Mostra de municipis per trams de població

Any 2015						
Trams de població	Mostra		Total		Proporció de la mostra	
	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població
Menys de 5.000 habitants	182	185094	188	187742	96,81%	98,59%
De 5.001 a 10.000 habitants	13	83495	13	83495	100,00%	100,00%
De 10.001 a 20.000 habitants	12	154530	12	154530	100,00%	100,00%
De 20.001 a 50.000 habitants	7	229701	7	229701	100,00%	100,00%
Més de 50.000 habitants	1	97586	1	97586	100,00%	100,00%
Total	215	750406	221	753054	97,29%	99,65%
<i>Falten Madremanya, Meranges, Massanes, Maçanet de Cabrenys, Planoles i Sant Joan de Mollet</i>						
Any 2016						
Trams de població	Mostra		Total		Proporció de la mostra	
	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població
Menys de 5.000 habitants	183	181252	187	182698	97,86%	99,21%
De 5.001 a 10.000 habitants	13	79700	14	88510	92,86%	90,05%
De 10.001 a 20.000 habitants	12	154253	12	154253	100,00%	100,00%
De 20.001 a 50.000 habitants	7	229860	7	229860	100,00%	100,00%
Més de 50.000 habitants	1	98255	1	98255	100,00%	100,00%
Total	216	743320	221	753576	97,74%	98,64%
<i>Falten Madremanya, Massanes, Puigcerdà, Vallfogona de Ripollès i Viladasens</i>						
Any 2017						
Trams de població	Mostra		Total		Proporció de la mostra	
	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població
Menys de 5.000 habitants	181	177877	187	182721	96,79%	97,35%
De 5.001 a 10.000 habitants	13	80077	14	88916	92,86%	90,06%
De 10.001 a 20.000 habitants	12	154938	12	154938	100,00%	100,00%
De 20.001 a 50.000 habitants	7	230128	7	230128	100,00%	100,00%
Més de 50.000 habitants	1	99013	1	99013	100,00%	100,00%
Total	214	742033	221	755716	96,83%	98,19%
<i>Falten Cadaqués, Madremanya, Meranges, Massanes, Maçanet de Cabrenys, Pontós i Puigcerdà</i>						
Any 2018						
Trams de població	Mostra		Total		Proporció de la mostra	
	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població
Menys de 5.000 habitants	181	178414	187	183813	96,79%	97,06%
De 5.001 a 10.000 habitants	13	80742	14	89723	92,86%	89,99%
De 10.001 a 20.000 habitants	11	142938	12	155832	91,67%	91,73%
De 20.001 a 50.000 habitants	6	185932	7	232313	85,71%	80,04%
Més de 50.000 habitants	1	100266	1	100266	100,00%	100,00%
Total	212	688292	221	761947	95,93%	90,33%
<i>Falten Cadaqués, Canet d'Adri, Queralbs, Das, Figueres, Llívia, Meranges, Puigcerdà i Santa Coloma de Farners</i>						
Any 2019						
Trams de població	Mostra		Total		Proporció de la mostra	
	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població	No. de municipis	Població
Menys de 5.000 habitants	182	181870	187	185385	97,33%	98,10%
De 5.001 a 10.000 habitants	13	81694	14	90952	92,86%	89,82%
De 10.001 a 20.000 habitants	12	157311	12	157311	100,00%	100,00%
De 20.001 a 50.000 habitants	7	235544	7	235544	100,00%	100,00%
Més de 50.000 habitants	1	101852	1	101852	100,00%	100,00%
Total	215	758271	221	771044	97,29%	98,34%
<i>Falten Queralbs, Corçà, Fontanals de Cerdanya, Llívia, Puigcerdà i Selva de Mar</i>						

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

2.2. Conceptualització de la despesa no obligatòria

La Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de bases de règim local (LRBRL) defineix, entre altres, el marc competencial dels municipis espanyols. Aquesta llei fou parcialment modificada mitjançant la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'administració local (LRSAL).

Els articles 25, 26 i 27 de la LRBRL determinen les competències dels municipis. L'article 25.2 defineix les competències pròpies dels municipis, però en condiciona l'exercici a l'existència de legislació estatal i autonòmica que desenvolupi tal matèria. L'article 26.1 estableix els serveis mínims que han de prestar els municipis en funció de la seva població. L'article 27 estableix que l'administració de l'Estat, les comunitats autònomes i altres entitats locals poden delegar l'exercici de competències als municipis.

La LRSAL té el seu origen en la reforma de l'article 135 de la Constitució espanyola, la qual introduïa el principi d'estabilitat pressupostària, així com mesures de control del dèficit i deute públics. El precepte constitucional d'estabilitat pressupostària es desenvolupà en la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera (LOEPSF). Aquesta llei orgànica exigia la modificació de la legislació local per tal d'adaptar-la als principis d'estabilitat pressupostària, fet que es materialitzà a través de la LRSAL.

Conseqüentment, les competències pròpies establertes per l'article 25.2 de la LRBRL foren modificades de manera parcial. També, foren modificats els serveis mínims de l'article 26.1. La nova redacció de l'article 26.2 estableix que la diputació provincial, o els consells comarcals en el cas de Catalunya, coordina la prestació de certs serveis en els municipis amb menys de 20.000 habitants, si bé el cost dels serveis continua recaient sobre els municipis. La modificació de l'article 27 resultà en una delimitació de les competències que es poden delegar als municipis. Finalment, l'article 28, que permetia realitzar activitats complementàries, pròpies d'altres administracions, fou suprimit i s'afegí un nou apartat 7.4, que estableix que els municipis només poden exercir competències diferents de les pròpies i les delegades en cas que no es posi en risc la sostenibilitat financera del municipi i que tal servei no sigui prestat simultàniament per una altra administració. Els dos quadres següents mostren els canvis en les competències pròpies i els serveis mínims obligatoris arran de l'aprovació de la LRSAL.

Quadre 2. Competències pròpies atribuïdes per l'article 25.2 de la LRBRL

LRBRL abans aplicació LRSAL	LRBRL després aplicació LRSAL
<p>a) Seguretat en espais públics.</p> <p>b) Ordenació del trànsit de vehicles i persones en les vies urbanes.</p> <p>c) Protecció civil, <u>prevenció</u> i extinció d'incendis.</p> <p>d) Ordenació, gestió, execució, disciplina urbanística, <i>promoció i gestió d'habitatges</i>; parcs i jardins, pavimentació de vies públiques urbanes i conservació de camins i vies rurals.</p> <p>e) Patrimoni <u>historicoartístic</u></p> <p>f) <i>Protecció del medi ambient</i></p> <p>g) Mercats, <u>escorxadors</u>, fires i <u>defensa d'usuaris i consumidors</u>.</p> <p>h) Protecció de la salubritat pública.</p> <p>i) <u>Participació en la gestió de l'atenció primària de la salut</u></p> <p>j) Cementiris i serveis funeraris</p> <p>k) <i>Prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social.</i></p> <p>l) Subministrament d'aigua i enllumenat públic; serveis de neteja viària, de recollida i tractament de residus, clavegueram i tractament d'aigües residuals.</p> <p>m) Transport públic de viatgers.</p> <p>n) <u>Participar en la programació de l'ensenyament i cooperar amb l'administració educativa en la creació, construcció i sosteniment dels centres docents públics</u>, intervenir en els seus òrgans de gestió i participar en la vigilància del compliment de l'escolarització obligatòria.</p> <p><u>Subratllats</u>, els conceptes suprimits en l'aplicació de la LRSAL. <i>En cursiva</i>, els conceptes parcialment modificats en l'aplicació de la LRSAL. En negreta, els conceptes introduïts en l'aplicació de la LRSAL.</p>	<p>a) Urbanisme: planejament, gestió, execució i disciplina urbanística. Protecció i gestió del patrimoni històric. Promoció i gestió de l'habitatge de protecció pública amb criteris de sostenibilitat financera. Conservació i rehabilitació de l'edificació.</p> <p>b) Medi ambient urbà: en particular, parcs i jardins públics, gestió dels residus sòlids urbans i protecció contra la contaminació acústica, lumínica i atmosfèrica en les zones urbanes.</p> <p>c) Abastiment d'aigua potable a domicili i evacuació i tractament d'aigües residuals.</p> <p>d) Infraestructura viària i altres equipaments de la seva titularitat</p> <p>e) Avaluació i informació de situacions de necessitat social i l'atenció immediata a persones en situació o risc d'exclusió social.</p> <p>f) Policia local, protecció civil i extinció d'incendis.</p> <p>g) Trànsit, estacionament de vehicles i mobilitat. Transport col·lectiu urbà.</p> <p>h) Informació i promoció de l'activitat turística d'interès i àmbit local.</p> <p>i) Fires, mercats, llotges i comerç ambulant.</p> <p>j) Protecció de la salubritat pública.</p> <p>k) Cementiris i activitats funeràries.</p> <p>l) Promoció de l'esport i instal·lacions esportives i d'ocupació del temps lliure.</p> <p>m) Promoció de la cultura i equipaments culturals.</p> <p>n) Participar en la vigilància del compliment de l'escolarització obligatòria i cooperar amb les administracions educatives corresponents en l'obtenció dels solars necessaris per a la construcció de nous centres docents. La conservació, manteniment i vigilància dels edificis de titularitat local destinats a centres públics d'educació infantil, d'educació primària o d'educació especial.</p> <p>o) Promoció en el seu terme municipal de la participació dels ciutadans en l'ús eficient i sostenible de les tecnologies de la informació i les comunicacions.</p>

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de bases de règim local

Quadre 3. Serveis mínims per l'article 26.1 de la LRBRL

Municipis obligats a prestar el servei	LRBRL de 1985 (modificada el 1996)	LRBRL després aplicació LRSAL (2013)
Tots els municipis	<ul style="list-style-type: none"> • Enllumenat públic • Cementiri • Recollida de residus • Neteja viària • Abastiment domiciliari d'aigua potable • Clavegueram • Accés a nuclis de població • Pavimentació de les vies públiques • <u>Control d'aliments i begudes</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • Enllumenat públic • Cementiri • Recollida de residus • Neteja viària • Abastiment domiciliari d'aigua potable • Clavegueram • Accés als nuclis de població • Pavimentació de les vies públiques
Municipis amb més de 5.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> • Parc públic • Biblioteca pública • <u>Mercat</u> • Tractament de residus 	<ul style="list-style-type: none"> • Parc públic • Biblioteca pública • Tractament de residus
Municipis amb més de 20.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> • Protecció civil • <u>Prestació de serveis socials</u> • Prevenció i extinció d'incendis • Instal·lacions esportives d'ús públic 	<ul style="list-style-type: none"> • Protecció civil • Avaluació i informació de situacions de necessitat social i l'atenció immediata a persones en situació o risc d'exclusió social • Prevenció i extinció d'incendis • Instal·lacions esportives d'ús públic
Municipis amb més de 50.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> • Transport col·lectiu urbà de viatgers • <u>Protecció del medi ambient</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • Transport col·lectiu urbà de viatgers • Medi ambient urbà

Subratllats, els conceptes suprimits en l'aplicació de la LRSAL.

En **negreta**, els conceptes introduïts en l'aplicació de la LRSAL.

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de bases de règim local

Tránchez et al. (2011) defineixen com a despesa obligatòria els serveis mínims fixats per l'article 26.1 de la LRBRL així com aquelles competències de l'article 25.2 que són desenvolupades per lleis estatals i autonòmiques. Contràriament, la despesa en aquells serveis que no apareixen en aquests articles és qualificada de no obligatòria o impròpia. A més, classifiquen la despesa no obligatòria en dos grups: despesa de suplència i despesa discrecional. Per despesa supletòria, es refereixen a aquella despesa que, legalment, és competència d'una altra administració pública però que és prestada pel municipi a causa

d'una prestació insuficient o nul·la per part de l'administració competent i, per despesa discrecional, aquella que no respon a les característiques de la despesa supletòria sinó més aviat a la voluntat (i la capacitat d'autonomia) dels ajuntaments per a prestar aquests serveis.

El Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (TRLMRL) desenvolupa les competències en matèria de règim local atorgades a l'article 160 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. El TRLMRL estableix una sèrie de serveis mínims obligatoris que els municipis han de prestar en funció de la seva població. Aquests serveis mínims es mostren al quadre que apareix a continuació.

Quadre 4. Serveis mínims dels municipis segons la legislació local de Catalunya

Municipis obligats a prestar el servei	Serveis mínims
Tots els municipis	<ul style="list-style-type: none"> • Enllumenat públic • Cementiri • Recollida de residus • Neteja viària • Abastiment domiciliari d'aigua • Clavegueram • Accés a nuclis de població • Pavimentació i conservació de les vies públiques • Control d'aliments i begudes
Municipis amb més de 5.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> • Parc públic • Biblioteca pública • Mercat • Tractament de residus
Municipis amb més de 20.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> • Protecció civil • Prestació de serveis socials • Prevenció i extinció d'incendis i instal·lacions esportives d'ús públic
Municipis amb més de 30.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> • Servei de lectura pública de forma descentralitzada
Municipis amb més de 50.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> • Transport col·lectiu urbà de passatgers • Protecció del medi ambient • Servei de transport adaptat (també per a tots els municipis que són capital de comarca)

Font: Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya

En el cas de Catalunya, veiem, per tant, que els municipis estan obligats a prestar no només els serveis mínims fixats per l'article 26.1 de la LRBRL, sinó també els de l'article 67 del TRLMRL, així com les competències pròpies establertes per l'article 25.2 de la LRBRL i l'article 66 del TRLMRL, desenvolupades per la legislació sectorial espanyola i catalana. Tal com apunta Velasco (2014), la LRSAL no té efectes sobre les competències pròpies i els serveis mínims definits al TRLMRL, ateses les competències de la Generalitat en aquests àmbits. Així, l'aplicació de la LRSAL a Catalunya, pel que fa a la reducció de serveis mínims i competències pròpies, té un abast més limitat que al conjunt d'Espanya. El quadre següent mostra la classificació de la despesa dels municipis catalans en funció de l'obligatorietat.

Quadre 5. Classificació de la despesa municipal en funció de l'obligatorietat

Despeses amb competències assignades		Despeses sense competències assignades	
Despeses obligatòries sempre (Art. 26.1 de la LRBRL i art. 67 del TRLMRL)	Despeses obligatòries condicionades quan la legislació sectorial atribueix competències específiques als municipis (Art. 25.2 de la LRBRL i art. 66 del TRLMRL)	Despeses de suplència	Despeses discrecionals

Font: elaboració pròpia a partir de Tránchez et al. (2011)

2.3. Identificació de la despesa no obligatòria en el pressupost municipal

Àrea de despesa 1. Serveis públics bàsics

Política de despesa 13. Seguretat i mobilitat ciutadana

Grup de programes 130. Administració general de la seguretat i protecció civil

L'Ordre HAP/419/2019, que estableix l'estructura dels pressupostos de les entitats locals, és poc clara respecte de quina despesa s'ha d'incloure en cada grup de programa, especialment en aquells que són "administració general de". En no saber quina despesa

inclou concretament aquest tipus de grups de programes, s'ha optat per considerar l'obligatorietat de la resta de grups de programes de la política de despesa a l'hora de determinar l'obligatorietat dels grups de programes d'administració general. Per als municipis amb població inferior a 10.000 habitants, aquest grup de programes ha estat considerat com a no obligatori, ja que, en termes agregats, la despesa no obligatòria de la resta de programes era superior a la despesa obligatòria. En canvi, ha estat considerat com a obligatori per als municipis amb més de 10.000 habitants.

Grup de programes 132. Seguretat i ordre públic

La Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals permet disposar d'un cos de policia local als municipis de més de 10.000 habitants, però no hi obliga. De facto, tots aquests municipis en tenen. El Departament d'Interior pot autoritzar excepcionalment la creació d'un cos de policia local en municipis amb població inferior a 10.000 habitants. Amb tot, s'ha qualificat d'obligatòria la despesa en seguretat i ordre públic per als municipis de més de 10.000 habitants.

Grup de programes 133. Ordenació del trànsit i de l'estacionament

La Llei sobre trànsit, circulació de vehicles amb motor i seguretat viària atribueix als municipis una sèrie de competències pel que fa a ordenació del trànsit i l'estacionament. Per tant, aquesta despesa s'ha considerat obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 134. Mobilitat urbana

La mobilitat urbana pot incloure's dins les competències que atribueix la llei esmentada anteriorment. Així, aquest grup de programes ha estat qualificat d'obligatori per a tots els municipis, també.

Grup de programes 135. Protecció civil

Tant la LRBRL com el TRLMRLC obliguen els municipis de més de 20.000 habitants a disposar de servei de protecció civil. La Llei 13/2002, de 21 de juny, de turisme de Catalunya obliga els municipis turístics a prestar aquest servei, independentment de la seva població. No obstant això, en no disposar de la llista de municipis turístics, només s'ha considerat obligatòria la despesa en protecció civil per als municipis amb més de 20.000 habitants.

Grup de programes 136. Servei de prevenció i extinció d'incendis

La LRBRL estableix que la prevenció i extinció d'incendis és un servei obligatori per als municipis de més de 20.000 habitants. El text refós de la Llei 5/1994, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments de Catalunya reafirma aquest

servei mínim per als municipis esmentats. Per tant, aquesta despesa s'ha considerat com a obligatòria per als municipis de més de 20.000 habitants.

Política de despesa 15. Habitatge i urbanisme

Grup de programes 150. Administració general d'habitatge i urbanisme

Aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis, atès que els altres grups de programes de la política de despesa en habitatge i urbanisme són obligatoris.

Grup de programes 151. Urbanisme: planejament, gestió, execució i disciplina urbanística

La Llei d'urbanisme de Catalunya desenvolupa les competències en matèria d'urbanisme, entre les quals les atribuïdes als municipis per l'article 25.2 de la LRBRL. Per aquest motiu, s'ha considerat aquest grup de programes com una despesa obligatòria.

Grup de programes 152. Habitatge

La Llei 18/2007, del 28 de desembre, del dret a l'habitatge atribueix als municipis la competència en promoció i gestió d'habitatge, d'acord amb l'article 25.2 de la LRBRL. Aquest grup de programes inclou dos programes específics: la promoció i gestió d'habitatge de protecció pública i la conservació i rehabilitació de l'edificació. L'article 25.2 de la LRBRL inclou ambdós programes com a competències pròpies, i afegeix en el primer l'incís "amb criteris d'estabilitat financera", inclòs arran de l'aplicació de la LRSAL. Assumint que aquesta despesa no genera problemes d'estabilitat financera a cap municipi, el grup de programes 152 ha estat qualificat d'obligatori en la seva totalitat.

Grup de programes 153. Vies públiques

Aquest grup de programes inclou dos programes específics: l'accés als nuclis de població i la pavimentació de vies públiques. Ambdós serveis són obligatoris per l'article 26.1 de la LRBRL. Per tant, s'ha considerat tot el grup de programes 153 com a despesa obligatòria.

Política de despesa 16. Benestar comunitari

Grup de programes 160. Clavegueram

La LRBRL estableix que el clavegueram és un servei obligatori per a tots els municipis. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 161. Abastiment domiciliari d'aigua potable

L'abastiment domiciliari d'aigua potable, també, és un servei obligatori per a tots els municipis. Doncs, s'ha considerat com a despesa obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 162. Recollida, gestió i tractament de residus

Aquest grup de programes inclou tres programes específics: la recollida de residus, la gestió de residus sòlids urbans i el tractament de residus. La LRBRL obliga tots els municipis a prestar el servei de recollida de residus. En canvi, només els municipis amb població superior a 5.000 habitants estan obligats a tractar els residus. Pel que fa a la gestió de residus sòlids urbans, l'article 26.1 obliga els municipis de més de 50.000 habitants a prestar el servei de medi ambient urbà, concepte que es concreta a l'article 25.2 i inclou, entre d'altres serveis, la gestió de residus sòlids urbans. Tanmateix, el Text refós de la Llei reguladora dels residus assigna un conjunt de competències a tots els municipis, independentment de la mida. Per aquest motiu, el grup de programes sencer ha estat qualificat d'obligatori per a tots els municipis.

Grup de programes 163. Neteja viària

El servei de neteja viària és un servei obligatori per a tots els municipis. Així, aquesta despesa s'ha qualificat d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 164. Cementiris i serveis funeraris

Tots els municipis estan obligats a disposar del servei de cementiri. Tanmateix, cap no està obligat a prestar serveis funeraris. Vilalta et al. (2011) observen que la major part de la despesa en cementiris i serveis funeraris correspon a cementiris. Doncs, s'ha considerat tot el grup de programes com a obligatori.

Grup de programes 165. Enllumenat públic

La LRBRL inclou l'enllumenat públic dins els serveis mínims obligatoris per a tots els municipis. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Política de despesa 17. Medi ambient

Grup de programes 170. Administració general del medi ambient

Com que els altres grups de programes de la política de despesa en medi ambient han estat considerats com a obligatoris, aquesta despesa ha estat considerada, també, com a obligatòria per als municipis de més de 5.000 habitants. Per als municipis amb menys de 5.000 habitants, s'ha considerat la despesa d'aquest grup de programes com a no

obligatòria, atès que, en conjunt, la despesa en parcs i jardins, no obligatòria, és superior a la despesa en protecció i millora del medi ambient, obligatòria.

Grup de programes 171. Parcs i jardins

La LRBRL obliga els municipis de més de 5.000 habitants a disposar de parc públic. Doncs, la despesa en parcs i jardins ha estat qualificada d'obligatòria per als municipis de més de 5.000 habitants.

Grup de programes 172. Protecció i millora del medi ambient.

Si bé només els municipis de més de 50.000 habitants estan obligats a prestar el servei de medi ambient urbà per l'article 26.1 de la LRBRL, tant Tránchez et al. (2011) com Vilalta et al. (2011) consideren la despesa per a la protecció medi ambient com a obligatòria per a tots els municipis, atesa la nombrosa legislació en aquest sentit. Per tant, aquest grup de programes ha estat qualificat d'obligatori, així com el programa específic que inclou, la protecció contra la contaminació acústica, lumínica i atmosfèrica en les zones urbanes.

Àrea de despesa 2. Actuacions de protecció i promoció social

Política de despesa 21. Pensions

Grup de programes 211. Pensions

Les pensions dels treballadors de l'ajuntament constitueixen una obligació municipal. Doncs, la despesa en pensions ha estat considerada obligatòria per a tots els municipis.

Política de despesa 22. Altres prestacions econòmiques a favor d'empleats

Grup de programes 221. Altres prestacions econòmiques a favor d'empleats

Aquesta despesa també sorgeix d'una obligació legal entre l'ajuntament i els seus treballadors. Per tant, ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Política de despesa 23. Serveis socials i promoció social

Grup de programes 231. Assistència social primària

L'article 26.1 de la LRBRL obliga els municipis de més de 20.000 habitants a prestar el servei d'avaluació i informació sobre situacions de vulnerabilitat i el d'atenció immediata a persones en situació o risc d'exclusió social. Tanmateix, tant la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials com la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic atribueixen competències a tots els municipis en matèria de serveis socials. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Política de despesa 24. Foment de l'ocupació

Grup de programes 241. Foment de l'ocupació

Aquesta despesa no és obligatòria per als municipis.

Àrea de despesa 3. Producció de bens públics de caràcter preferent

Política de despesa 31. Sanitat

Grup de programes 311. Protecció de la salubritat pública

Tant la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat com la Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària atribueixen competències als municipis en matèria de control sanitari. Per tant, la despesa en protecció de la salubritat pública ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 312. Hospitals, serveis assistencials i centres de salut

Aquesta despesa no és obligatòria per als municipis.

Política de despesa 32. Educació

Grup de programes 320. Administració general d'educació

La despesa en administració general d'educació ha estat considerada com a obligatòria per a tots els municipis, ja que la despesa obligatòria de la política de despesa en educació és major que la despesa no obligatòria.

Grup de programes 321. Creació de centres docents d'educació infantil i primària

Encara que la construcció de centres docents no és una obligació municipal, la legislació estatal i autonòmica en matèria d'educació obliga els municipis a aportar terrenys per a la construcció de centres educatius. Per aquest motiu, s'ha considerat la despesa d'aquest grup de programes com a obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 322. Creació de centres docents d'educació secundària

Com en el punt anterior, la creació de centres docents d'educació secundària no és una obligació municipal, però sí que ho és l'aportació de terrenys per a construir-hi centres docents. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 323. Funcionament de centres docents d'educació infantil i primària i educació especial

La conservació, el manteniment i la vigilància dels centres docents d'educació infantil i primària i d'educació especial són una obligació municipal. Doncs, s'ha considerat aquesta despesa com a obligatòria.

Grup de programes 324. Funcionament de centres docents d'educació secundària

A diferència del punt anterior, el funcionament de centres docents d'educació secundària no constitueix una obligació municipal.

Grup de programes 325. Vigilància del compliment de l'escolarització obligatòria

Tant l'article 25.2 de la LRBRL com la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació atribueixen als municipis les competències en aquesta matèria. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 326. Serveis complementaris d'educació

Els serveis complementaris d'educació no constitueixen una obligació legal.

Grup de programes 327. Foment de la convivència ciutadana

El foment de la convivència ciutadana no és una obligació municipal.

Política de despesa 33. Cultura

Grup de programes 330. Administració general de cultura

La despesa en administració general de cultura ha estat qualificada de no obligatòria per a tots els municipis, atès que el volum de despesa no obligatòria de la política de despesa en cultura és major que el volum de despesa obligatòria.

Grup de programes 332. Biblioteques i arxius

Aquest grup de programes està constituït per dos programes específics: biblioteques i arxius. Els municipis de més de 5.000 habitants estan obligats a disposar de biblioteca pública. La llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, obliga els municipis de més de 10.000 habitants a disposar d'arxiu municipal. Per tant, el programa de biblioteques ha estat considerat com a obligatori per als municipis de més de 5.000 habitants i el programa d'arxius, obligatori per als municipis de més de 10.000 habitants.

Grup de programes 333. Equipaments culturals i museus

Els municipis no estan obligats legalment a disposar d'equipaments culturals i museus.

Grup de programes 334. Promoció cultural

La promoció de la cultura no constitueix una obligació municipal.

Grup de programes 336. Protecció i gestió del patrimoni historicoartístic

Tant la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol com la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català impliquen els municipis en la protecció i gestió del patrimoni historicoartístic. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 337. Instal·lacions d'ocupació del temps lliure

Si bé les instal·lacions d'ocupació del temps lliure són una competència pròpia dels municipis per l'article 25.2 de la LRBRL, no hi ha altra legislació que desenvolupi aquesta competència. Així, aquesta despesa ha estat considerada com a no obligatòria.

Grup de programes 338. Festes populars i festeigs

Les festes populars no constitueixen una obligació municipal.

Política de despesa 34. Esport

Grup de programes 340. Administració general d'esports

La despesa en administració general d'esports ha estat qualificada d'obligatòria per als municipis de més de 5.000 habitants, atès que els altres grups de programes de la política de despesa en esport són obligatoris. Per als municipis amb menys de 5.000 habitants, la despesa en instal·lacions esportives, que és no obligatòria per a aquests, és superior a la despesa en promoció i foment de l'esport, que és obligatòria per a tots els municipis. Per tant, la despesa en administració general d'esports ha estat considerada com a no obligatòria per als municipis de menys de 5.000 habitants.

Grup de programes 341. Promoció i foment de l'esport

La promoció i foment de l'esport és una competència pròpia dels municipis, desenvolupada per la Llei de l'esport. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 342. Instal·lacions esportives

La Llei de l'esport estableix que "els municipis de més de cinc mil habitants han de garantir l'existència en llur territori d'instal·lacions esportives d'ús públic." Per tant, aquesta despesa ha estat considerada com a obligatòria per als municipis de més de 5.000 habitants.

Àrea de despesa 4. Actuacions de caràcter econòmic

Política de despesa 41. Agricultura, ramaderia i pesca

Cap dels cinc grups de programes inclosos en aquesta política de despesa no ha estat considerat com a obligatori, atès que no els municipis no tenen competències en aquesta matèria.

- *Grup de programes 410. Administració general d'agricultura, ramaderia i pesca*
- *Grup de programes 412. Millores de les estructures agropecuàries i dels sistemes productius*
- *Grup de programes 414. Desenvolupament rural*
- *Grup de programes 415. Protecció i desenvolupament dels recursos pesquers*
- *Grup de programes 419. Altres actuacions en agricultura, ramaderia i pesca*

Política de despesa 42. Indústria i energia

Cap dels quatre grups de programes d'aquesta política de despesa no ha estat considerat com a obligatori, ja que no existeixen obligacions legals per als municipis en aquesta matèria.

- *Grup de programes 420. Administració general d'indústria i energia*
- *Grup de programes 422. Indústria*
- *Grup de programes 423. Mineria*
- *Grup de programes 425. Energia*

Política de despesa 43. Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses

Grup de programes 430. Administració general de comerç, turisme i petites i mitjanes empreses

Aquesta despesa ha estat qualificada de no obligatòria per a tots els municipis, atès que la despesa obligatòria de la política de despesa 43, la despesa en mercats, representa una part molt petita respecte del total.

Grup de programes 431. Comerç

Aquest grup de programes n'inclou tres d'específics: fires; mercats, escorxadors i llotges i comerç ambulant. Arran de la modificació de 2013 de la LRBRL, els mercats municipals ja no són un servei obligatori per als municipis espanyols, però sí per als catalans de més de 5.000 habitants, atès que el TRLMRL els manté com un servei obligatori. Per tant, tot el grup de programes de comerç ha estat considerat com a no obligatori, excepte el programa de mercats, escorxadors i llotges, que ha estat qualificat d'obligatori per als municipis de més de 5.000 habitants.

Grup de programes 432. Informació i promoció turística

La Llei 13/2002, de 21 de juny, de turisme de Catalunya obliga els municipis turístics a prestar el servei d'informació i promoció turística. Però, aquesta despesa ha estat qualificada de no obligatòria per a tots els municipis en no disposar de la llista de municipis turístics.

Grup de programes 433. Desenvolupament empresarial

Aquesta despesa no constitueix una obligació municipal.

Grup de programes 439. Altres actuacions sectorials

Aquest grup de programes ha estat qualificat de no obligatori.

Política de despesa 44. Transport públic

Grup de programes 440. Administració general del transport

Aquesta despesa ha estat considerada com a obligatòria per als municipis amb població superior a 50.000 habitants.

Grup de programes 441. Transport de viatgers

L'article 26 de la LRBRL obliga els municipis de més de 50.000 habitants a prestar el servei de transport públic. Per tant, aquesta despesa ha estat qualificada d'obligatòria només per a Girona.

Grup de programes 442. Infraestructures del transport

Atès que per a proveir el servei de transport públic es requereix d'infraestructures, aquesta despesa ha estat considerada com a obligatòria per als municipis amb més de 50.000 habitants.

Grup de programes 443. Transport de mercaderies

El transport de mercaderies no constitueix una obligació municipal.

Política de despesa 45. Infraestructures

Grup de programes 450. Administració general d'infraestructures

Aquesta despesa ha estat considerada com a obligatòria per a tots els municipis, ja que la despesa obligatòria de la política de despesa en infraestructures és major que la despesa no obligatòria.

Grup de programes 452. Recursos hidràulics

Aquest grup de programes inclou despeses en obres de captació, acumulació i canalització fins a l'inici de la xarxa de distribució urbana. L'article 31 del text refós de la legislació en matèria d'aigües de Catalunya estableix que la Generalitat prendrà mesures per a garantir l'abastiment dels municipis. Per això, aquesta despesa ha estat qualificada de no obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 453. Carreteres

Encara que l'accés als nuclis de població i la pavimentació de vies urbanes és un servei obligatori recollit en el grup de programes 153, aquest grup de programes ha estat considerat com a obligatori per a tots els municipis ja que la infraestructura viària és una competència pròpia dels municipis per l'article 25.2 de la LRBRL.

Grup de programes 454. Camins veïnals

Pel mateix motiu que l'immediatament anterior, aquest grup de programes ha estat considerat com a obligatori.

Grup de programes 459. Altres infraestructures

Aquesta despesa, també, ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Política de despesa 46. Investigació, desenvolupament i innovació

Els dos grups de programes d'aquesta política de despesa han estat considerats com a no obligatoris. Atès que els municipis han de gastar amb criteris d'eficiència, es podria argumentar que aquesta despesa fos obligatòria. En no saber a què s'ha destinat exactament aquesta despesa, s'ha optat per considerar-la no obligatòria.

- *Grup de programes 462. Investigació i estudis relacionats amb els serveis públics*
- *Grup de programes 463. Investigació científica, tècnica i aplicada*

Política de despesa 49. Altres actuacions de caràcter econòmic

Els grups de programes inclosos en aquesta política de despesa no constitueixen cap obligació legal per als municipis.

- *Grup de programes 491. Societat de la informació*
- *Grup de programes 492. Gestió del coneixement*
- *Grup de programes 493. Protecció de consumidors i usuaris*

Àrea de despesa 9. Actuacions de caràcter general

Política de despesa 91. Òrgans de govern

Grup de programes 912. Òrgans de govern

Les despeses de constitució, funcionament i representació dels òrgans de govern dels municipis han estat considerades obligatòries per a tots els municipis.

Política de despesa 92. Serveis de caràcter general

Grup de programes 920. Administració general

Aquest grup de programes ha estat qualificat d'obligatori per a tots els municipis atès que es tracta de despeses necessàries per al funcionament de l'administració local.

Grup de programes 922. Coordinació i organització institucional de les entitats locals

S'ha considerat com a obligatòria la despesa en coordinació i organització institucional.

Grup de programes 923. Informació bàsica i estadística

La informació bàsica i estadística no és una obligació municipal, però sí que ho és la gestió del padró municipal d'habitants, fet pel qual s'ha considerat com a obligatori només el programa de gestió del padró.

Grup de programes 924. Participació ciutadana

No existeix cap llei de participació ciutadana vigent a Espanya. S'ha considerat aquesta despesa com a no obligatòria.

Grup de programes 925. Atenció als ciutadans

La despesa d'atenció als ciutadans ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 926. Comunicacions internes

La despesa en comunicacions internes ha estat qualificada d'obligatòria per a tots els municipis.

Grup de programes 929. Imprevistos i funcions no classificades

La base de dades utilitzada no permet saber quina part d'aquesta despesa imprevista és obligatòria. Per tant, s'ha considerat tota la despesa com a no obligatòria.

Política de despesa 93. Administració financera i tributària

La LRBRL atorga als municipis la potestat d'autoorganització, així com la potestat tributària i financera. Per aquest motiu, tots els grups de programes d'aquesta política de despesa han estat qualificats d'obligatoris.

- *Grup de programes 931. Política econòmica i fiscal*
- *Grup de programes 932. Gestió del sistema tributari*
- *Grup de programes 933. Gestió del patrimoni*
- *Grup de programes 934. Gestió del deute i de la tresoreria*

Política de despesa 94. Transferència a altres administracions públiques

Tant Tránchez et al. (2011) com Vilalta et al. (2011) consideren les transferències a altres administracions públiques com a despesa no obligatòria. En desconèixer en què consisteixen aquestes transferències, en aquest treball s'ha optat a fer el mateix.

- *Grup de programes 941. Transferències a comunitats autònomes*
- *Grup de programes 942. Transferències a entitats locals territorials*
- *Grup de programes 943. Transferències a altres entitats locals*
- *Grup de programes 944. Transferències a l'administració general de l'Estat*

Àrea de despesa 0. Deute públic

Política de despesa 01. Deute públic

Grup de programes 011. Deute públic

Vilalta et al. (2011) assenyalen que caldria considerar com a obligatòria només aquella part del deute que correspon al finançament de despesa obligatòria. No obstant això, la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera prioritza el pagament dels interessos i el capital del deute públic abans que qualsevol altre tipus de despesa. Per aquest motiu, s'ha considerat la despesa en deute públic completa com a obligatòria.

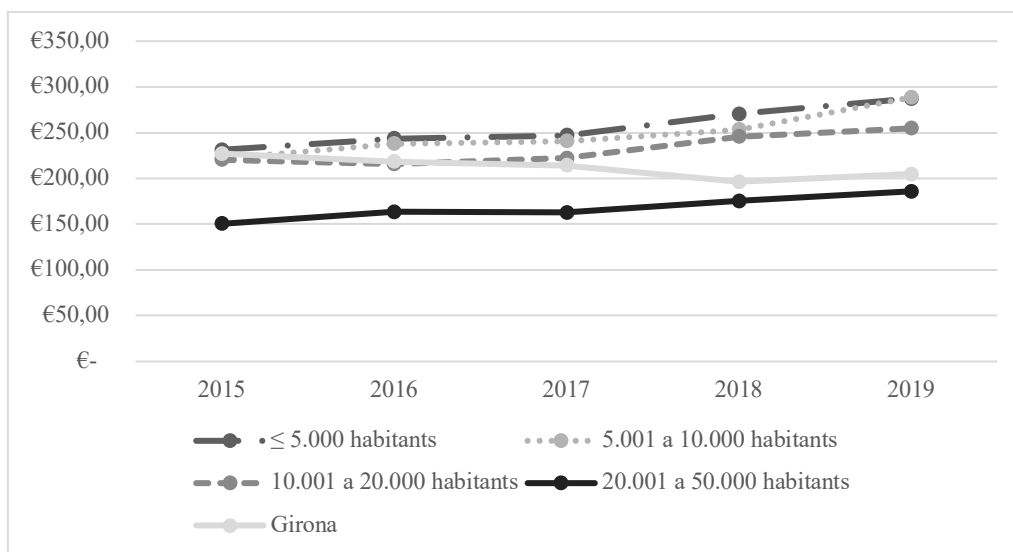
3. La despesa no obligatòria en els municipis de la província de Girona

3.1. El pes de la despesa no obligatòria

El conjunt de municipis de la província de Girona realitzà una despesa mitjana de 1.353,80€ per habitant durant el període 2015-2019. Pel que fa a la despesa no obligatòria mitjana, aquesta fou de 217,45€ per habitant, la qual suposa un 16% de la despesa total per habitant. Els municipis de menys de 5.000 habitants són els que més destinaren a despesa no obligatòria per habitant, una mitjana de 255,95€; a l'altra banda, trobem els municipis entre 20.001 i 50.000 habitants, que hi destinaren una mitjana de 167,58€. Els municipis entre 5.001 i 10.000 i entre 10.001 i 20.000 habitants se situen lleugerament per sobre la mitjana, amb 248,38€ i 231,71€ respectivament. Girona hi destinà una mitjana de 212,16€.

Mentre que la despesa obligatòria per habitant creixí a una taxa mitjana del 2,12%, la despesa no obligatòria per habitant ho féu a una taxa mitjana del 4,11%. Els municipis de menys de 5.000 i entre 5.001 i 10.000 habitants són els que incrementaren més la despesa no obligatòria per habitant, amb un 5,57% i un 6,82% respectivament. Quant a la proporció de despesa no obligatòria respecte del total, aquesta és del 16% per al conjunt de tots els municipis. Destaquen, per dalt, els municipis de menys de 5.000 i entre 5.001 i 10.000 habitants, amb una mitjana superior al 18,5%, i, per baix, els municipis entre 20.000 i 50.000 habitants, amb un 12,88%. Aquestes dades poden ser consultades a l'annex. El gràfic següent mostra l'evolució de la despesa no obligatòria per habitant dels municipis per trams de població.

Gràfic 1. Evolució de la despesa no obligatòria per habitant per trams de població

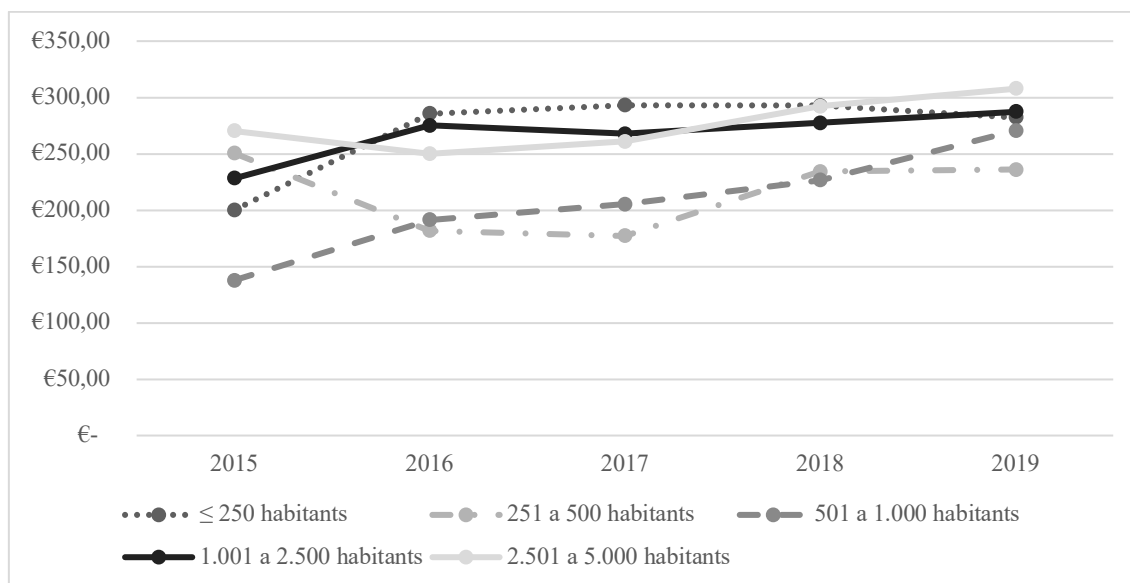
Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

3.2. La composició i l'evolució de la despesa no obligatòria

3.2.1. Els municipis amb 5.000 habitants o menys

Aquests municipis representen prop del 85% dels municipis de la província de Girona. Ateses les possibles diferències entre un municipi, diguem, de 150 habitants i un de 4.500 habitants, s'ha considerat oportú analitzar la despesa no obligatòria dels municipis d'aquest tram de població per subgrups. Si ens fixem en la despesa no obligatòria per habitant, podem veure que aquesta és d'una mitjana de 276,27€ per als municipis de 2.501 a 5.000 habitants i de 206,40€ per als municipis de 501 a 1.000 habitants. Així, s'ha fet servir una divisió habitual i els municipis han estat repartits en subgrups de fins a 250 habitants, entre 251 i 500 habitants, entre 501 i 1.000 habitants, entre 1.001 i 2.500 habitants i entre 2.501 i 5.000 habitants. El gràfic següent mostra l'evolució de la despesa no obligatòria per habitant dels diferents subgrups.

Gràfic 2. Evolució de la despesa no obligatòria per trams de població

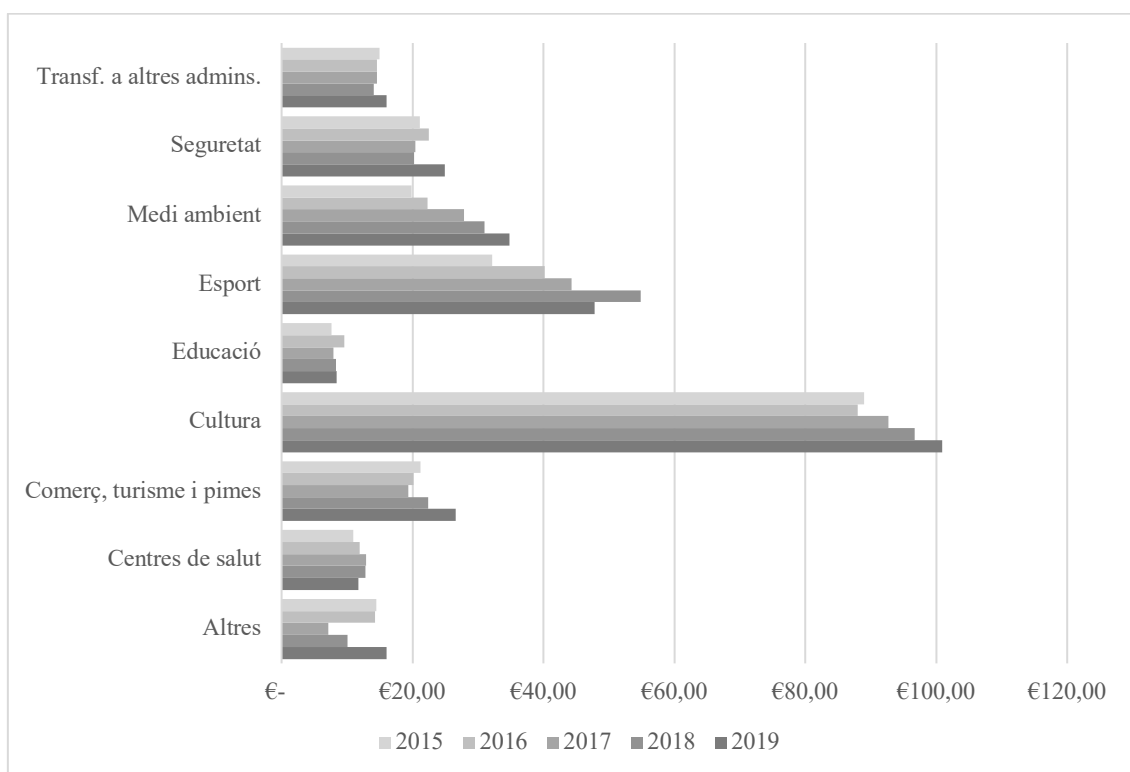
Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Pel que fa a la destinació de la despesa no obligatòria, la cultura és el component de major import, amb una mitjana de 93,47€ per habitant. El 40% de la despesa en cultura correspon al grup de programes 338, de festes populars i festeigs; la promoció de la cultura representa el 18% de la despesa en cultura; l'administració general de la cultura i les instal·lacions d'ocupació del temps lliure representen un 13% cadascuna; en darrer lloc, trobem els equipaments culturals i museus i les biblioteques i arxius, amb un 9% i un 5% respectivament.

El segon component de major pes és l'esport, amb una despesa mitjana de 43,86€ per habitant, dels quals 9,29€ corresponen a l'administració general de l'esport i 34,57€ a instal·lacions esportives. La despesa en medi ambient ocupa la tercera posició, amb una despesa de 27,16€ per habitant, dels quals 7,42€ corresponen a l'administració general del medi ambient i 19,74€ a parcs i jardins. A continuació, tenim que la despesa en comerç, turisme i petites i mitjanes empreses és de 21,96€ per habitant, mentre que la despesa en seguretat, protecció civil i servei de prevenció i extinció d'incendis és de 21,86€ per habitant, 13,95€ dels quals corresponen al grup de programes 132, de seguretat i ordre públic. Les transferències a altres administracions suposen 14,85€ per habitant; la despesa en hospitals, serveis assistencials i centres de salut, 12,04€ per habitant i la despesa no obligatòria en educació, 8,36€ per habitant. La despesa no obligatòria restant suma 12,40€ per habitant de mitjana. El gràfic següent mostra la despesa no obligatòria per habitant i anual desagregada per components principals.

Pel que fa a l'evolució de la despesa no obligatòria entre 2015 i 2019, aquesta ha estat del 24%. Destaca l'increment de la despesa en medi ambient i en esport, del 75% i el 48% respectivament. De manera més modesta, trobem que la despesa en comerç, turisme i pimes ha augmentat un 25%; en seguretat, un 18% i en cultura, un 15%.

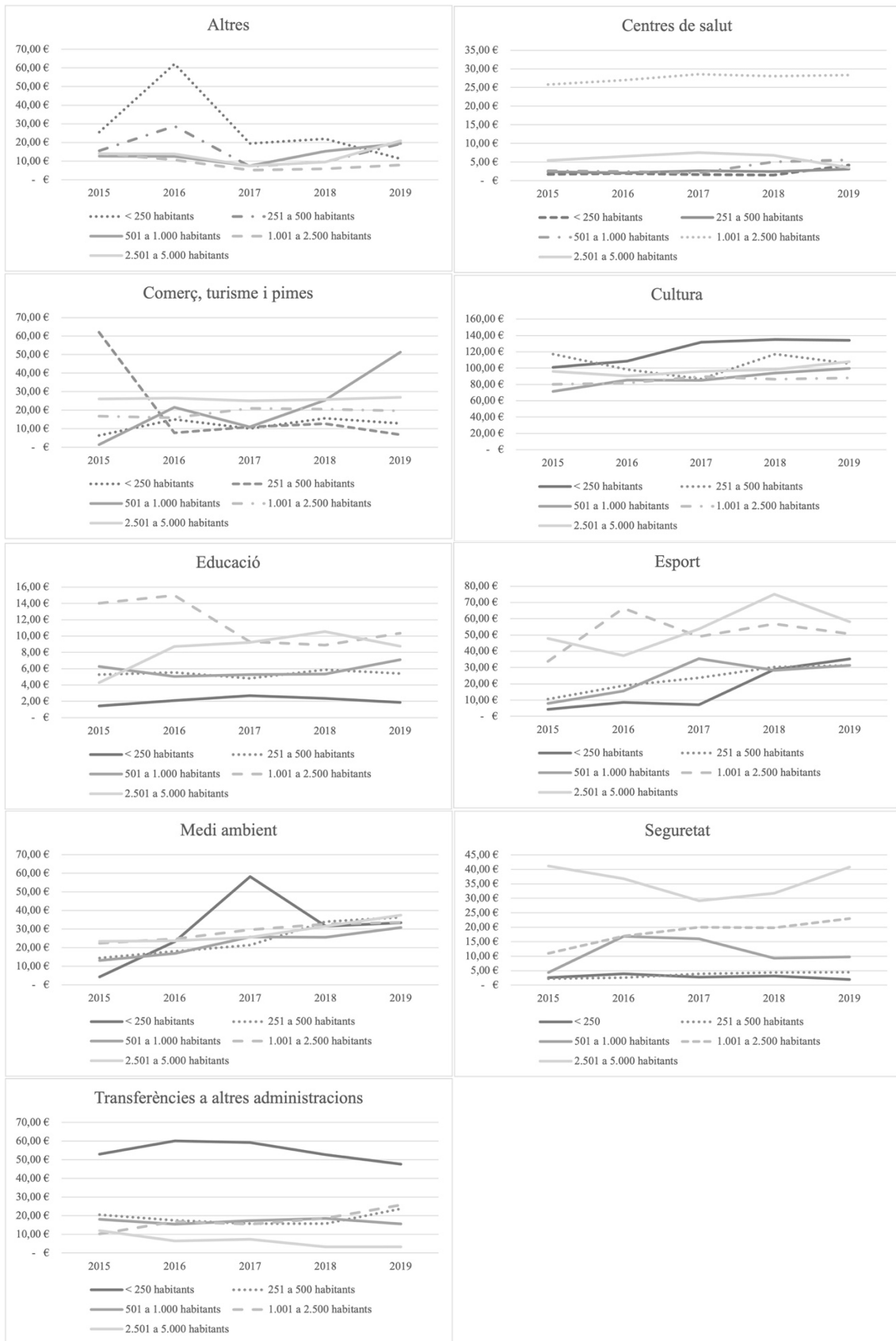
Gràfic 3. Evolució de la despesa no obligatòria per habitant en els municipis de menys de 5.001 habitants entre 2015 i 2019

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

El gràfic següent mostra l'evolució dels diversos components de la despesa no obligatòria per habitant i per subgrups de població. S'observa que el volum dels diversos components de despesa varia en funció de la població dels municipis. Cal tenir en compte que, en tenir mostres més petites per als subgrups respecte del grup de menys de 5.000 habitants, inversions puntuals de certs municipis en un any determinat poden distorsionar el gràfic. Així, per exemple, el pic que s'observa en la despesa en medi ambient per als municipis de menys de 250 habitants és degut bàsicament a una inversió realitzada pel municipi de Setcases el 2017 per valor d'uns 180.000€. No obstant això, utilitzar cinc anys per a l'anàlisi pot compensar aquest problema en bona mesura.

Gràfic 4. Evolució de la despesa no obligatòria per habitant en els municipis de menys de 5.001 habitants per subgrups de població entre 2015 i 2019

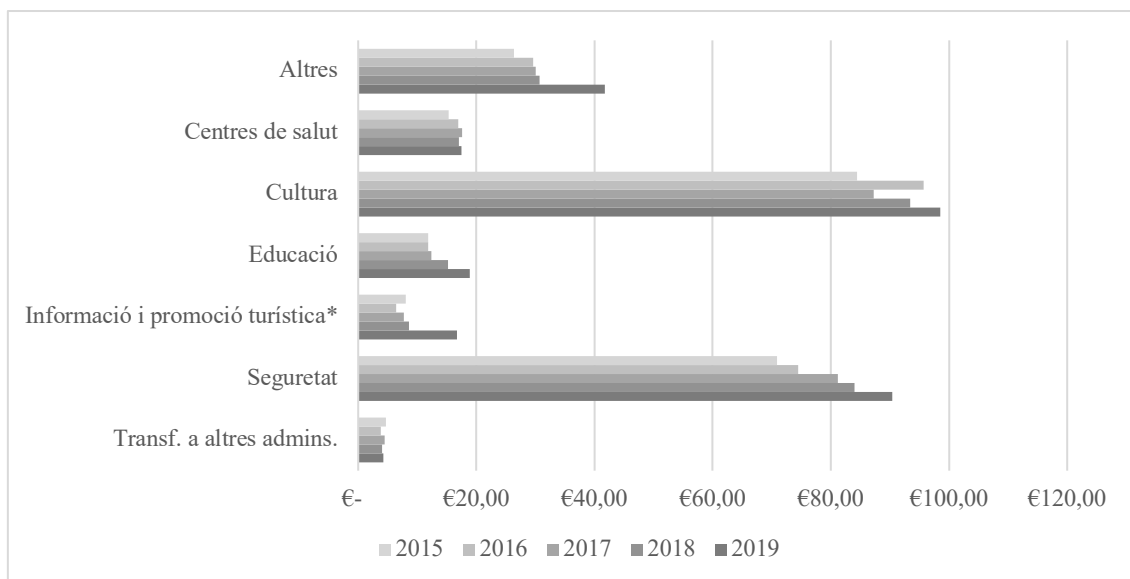
Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Si ens fixem en els diversos components de despesa, destaca, primer, la despesa en centres de salut dels municipis de 1.001 a 2.500 habitants, amb una despesa mitjana de 27,52€ per habitant. Això és a causa del gran volum de despesa que realitza el municipi de Camprodon (disposa d'una residència per a la gent gran), que representa entre un 68% i un 79% de la despesa total en centres de salut del seu subgrup de municipis. Quant a la despesa en comerç, turisme i pimes, sobresurt el subgrup de 501 a 1.000 habitants, fet causat principalment per la despesa considerable i creixent del municipi de Maçanet de Cabrenys. S'observa una relació directa entre el volum de despesa i de població en el cas dels centres de salut, el comerç, turisme i pimes, l'educació, l'esport i la seguretat. En canvi, la relació és inversa en el cas de la cultura, component més important i que representa al voltant del 45% de la despesa no obligatòria en els municipis de menys de 250 habitants, i de les transferències a altres administracions. Pel que fa a tendències, els components de despesa amb un creixement més visible són la cultura, l'esport i el medi ambient, que són, a la vegada, una despesa de la qual és més fàcil prescindir en períodes de recessió econòmica. Per contra, la resta de components s'ha mantingut més estable, llevat de casos concrets, en aquests cinc anys estudiats.

3.2.2. Els municipis entre 5.001 i 10.000 habitants

La cultura és el component de la despesa no obligatòria més important, també, per als municipis de 5.001 a 10.000 habitants, amb una mitjana de 91,87€ per habitant. Un 31% de la despesa no obligatòria en cultura és destinat a promoció cultural, mentre que un 24% és destinat a festes populars i festeigs i un 20% a administració general de cultura. Les instal·lacions d'ocupació del temps lliure i els equipaments culturals i museus representen un 13% i un 10% respectivament. La despesa en seguretat és la segona més important, amb 80,17€ per habitant de mitjana, 26,45€ dels quals corresponen a administració general de seguretat i protecció civil i 51,79€, a seguretat i ordre públic. La despesa en seguretat i ordre públic per habitant dobla la dels municipis de menys de 5.000 habitants. Això es deu, principalment, a l'existència d'un cos de policia local a diversos municipis de 5.001 a 10.000 habitants, tot i no estar obligats legalment a disposar de tal servei. El tercer component amb major pes és la despesa en hospitals, serveis assistencials i centres de salut, amb una mitjana de 16,85€ per habitant, seguida de la despesa en educació, amb una mitjana de 14,05€ per habitant, la major part dels quals és destinada a serveis complementaris d'educació. La despesa mitjana en informació i promoció turística és de 9,49€ per habitant, mentre que les transferències a altres administracions són, de mitjana, de 4,27€ per habitant. El gràfic següent mostra la despesa no obligatòria per habitant i anual desagregada per components principals.

Gràfic 5. Evolució de la despesa no obligatòria per habitant en els municipis de 5.001 a 10.000 habitants entre 2015 i 2019

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

3.2.3. Els municipis entre 10.001 i 20.000 habitants

La cultura és el major component de la despesa no obligatòria en els municipis de 10.001 a 20.000 habitants, amb una mitjana de 102,20€ per habitant. A diferència dels municipis més petits, la despesa cultural està repartida de manera més igual entre festes majors i festeigs, equipaments culturals i museus i promoció cultural, amb 25,13€, 25,13€ i 21,01€ per habitant respectivament. A instal·lacions d'ocupació del temps lliure, hi destinen 16,04€ per habitant i, a administració general de cultura, 14,89€ per habitant.

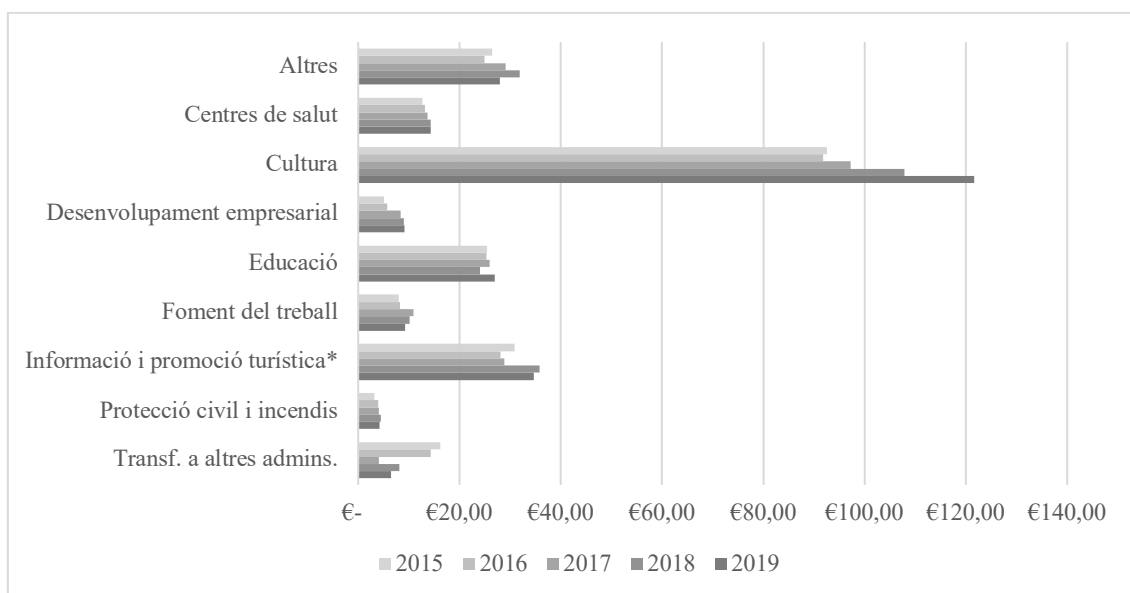
El segon component més important de despesa no obligatòria és la informació i promoció turística, amb una mitjana de 31,66€ per habitant. En tercer lloc, hi trobem la despesa en educació, amb una mitjana de 25,57€ per habitant, dels quals 25,09€ corresponen a serveis complementaris d'educació. La despesa en hospitals, serveis assistencials i centres de salut és de 13,63€ per habitant. En comparació als municipis més petits, pren importància la despesa en foment del treball i en desenvolupament empresarial, amb uns imports per habitant de 9,30€ i 7,49€ respectivament. En canvi, la despesa no obligatòria en seguretat baixa, respecte dels municipis amb població menor, a una mitjana de 3,97€ per habitant, la major part destinada a protecció civil; aquesta davallada és explicada bàsicament per la consideració d'obligatori del servei de policia local per als municipis de més de 10.000 habitants. Per últim, les transferències a altres administracions

ascendeixen a 9,81€ de mitjana per habitant, si bé aquesta quantitat ha anat disminuint dels 16,24€ el 2015 a 6,43€ el 2019.

A excepció de Girona, els municipis entre 10.001 i 20.000 habitants són els que menys han incrementat la despesa no obligatòria per habitant, la qual ha augmentat un 16% entre 2015 i 2019. Destaca la despesa en cultura, que ha augmentat un 31%, i la despesa en desenvolupament empresarial, que ha augmentat un 79%. La despesa en informació i promoció turística ha crescut un 12%. En canvi, les transferències a altres administracions han disminuït un 60%. El gràfic següent mostra la despesa no obligatòria per habitant i anual desagregada per components principals.

Gràfic 6. Evolució de la despesa no obligatòria per habitant en els municipis de 10.001 a 20.000 habitants entre 2015 i 2019

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

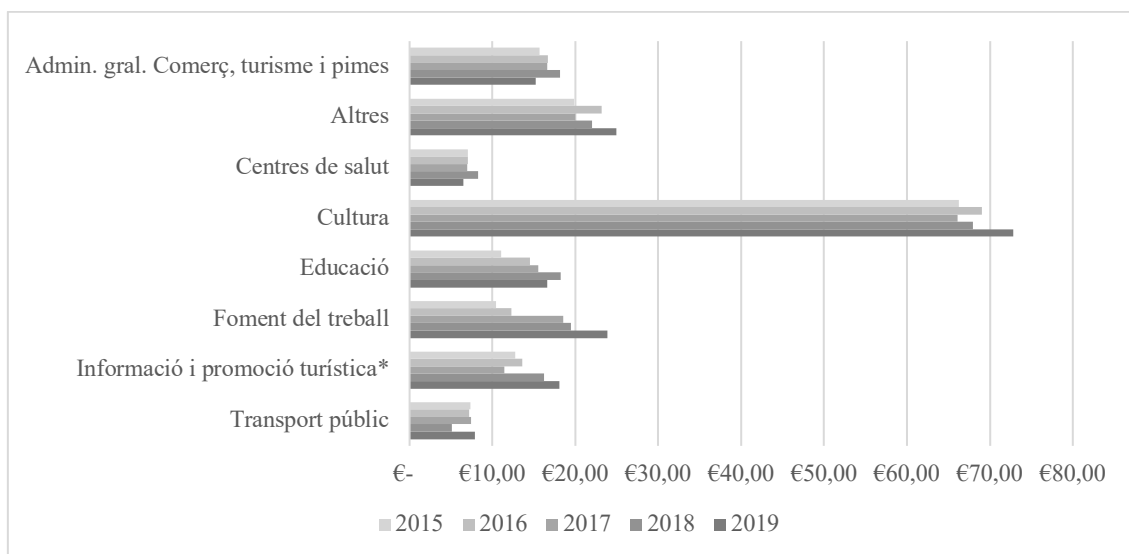
3.2.4. Els municipis entre 20.001 i 50.000 habitants

Si bé la cultura és el component més important de despesa no obligatòria, els municipis de 20.001 a 50.000 habitants són, de tots els grups de municipis, els que hi destinen menys diners per habitant, 68,43€ de mitjana. D'aquests diners, 21,05€ són per a equipaments culturals i museus, 15,86€ per a promoció cultural, 11,36€ per a administració general de cultura, 10,61€ per a festes majors i festeigs i 9,55€ per a equipaments d'ocupació del temps lliure.

El segon component més important és el foment del treball, amb 16,93€ per habitant de mitjana, seguit per l'administració general de comerç, turisme i pimes, amb una mitjana de 16,47€ per habitant, i per l'educació, amb una mitjana de 15,20€ per habitant. La despesa mitjana en informació i promoció turística és de 14,42€ per habitant. En aquest grup de municipis, desapareix la despesa no obligatòria en seguretat atès que protecció civil i prevenció i extinció d'incendis esdevenen serveis obligatoris, i apareix la despesa en transport públic, que, recordem, no és obligatòria fins a 50.000 habitants, amb una mitjana de 6,98€ per habitant. La despesa en centres de salut és més baixa que en els altres grups de municipis, amb una despesa mitjana de 7,15€ per habitant.

Respecte de 2015, el 2019 la despesa en foment del treball és un 128% superior; en educació, un 50% superior; en informació i promoció turística, un 42% superior i en cultura, un 10% superior. El gràfic següent mostra la despesa no obligatòria per habitant i anual desagregada per components principals. En alguns components de 2018, pot veure's com la manca de dades sobre Figueres per a aquell any fa variar la despesa per habitant del grup de municipis. Per exemple, el 2018 s'observa una reducció notable de la despesa per habitant en transport públic.

Gràfic 7. Evolució de la despesa no obligatòria per habitant en els municipis de 20.001 a 50.000 habitants entre 2015 i 2019

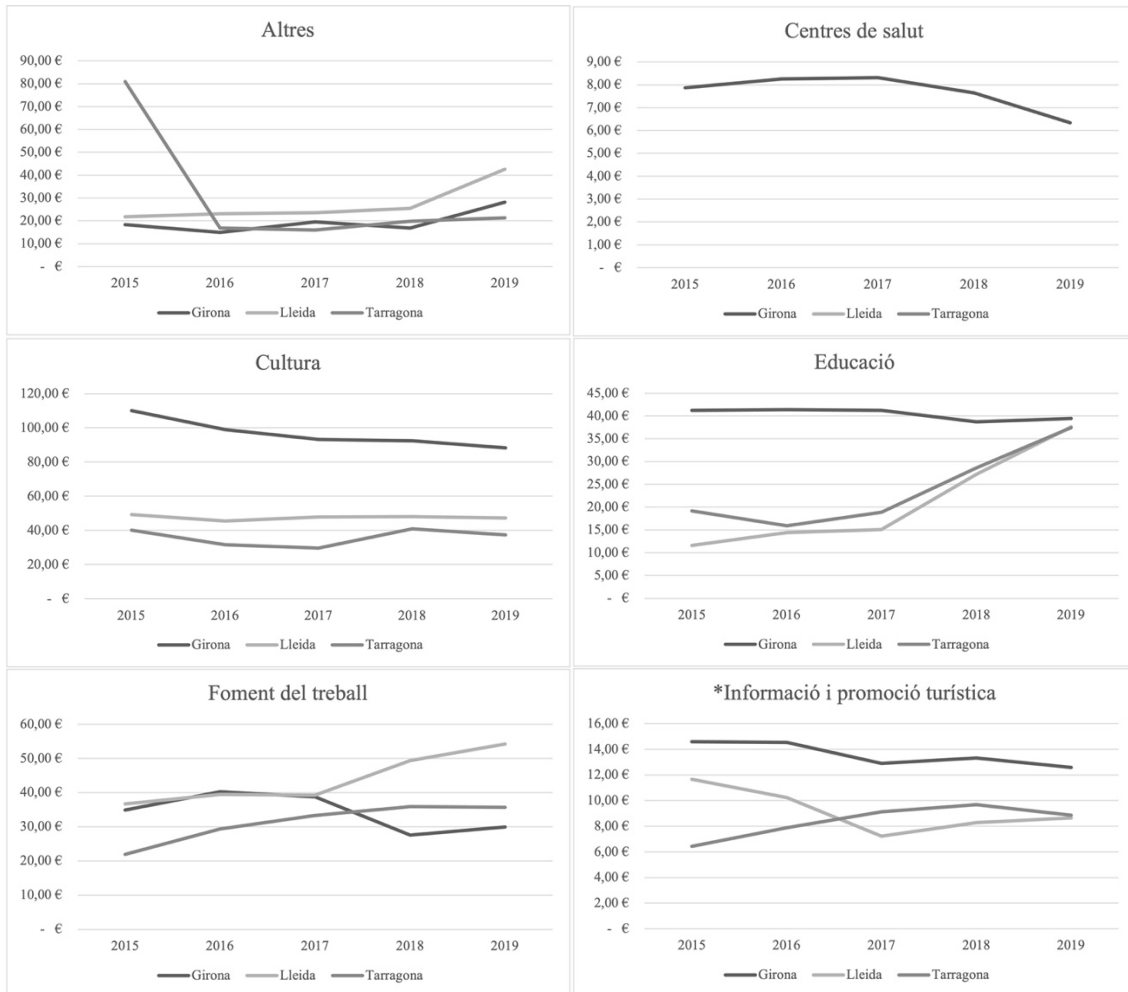
Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

3.2.5. Girona

Atès que Girona és l'únic municipi de la província amb més de 50.000 habitants, s'ha considerat oportú comparar la seva despesa no obligatòria amb la de Lleida i Tarragona, en ser les tres ciutats capitals de província i tenir una població similar. Girona destinà 212,16€ per habitant de mitjana a despesa no obligatòria (un 18% del total), mentre que Lleida i Tarragona hi destinaren 149,06€ (un 13%) i 131,24€ (un 10%) respectivament. Si bé les tres ciutats realitzaren una despesa total per habitant similar (Girona 1.200,21€, Lleida 1.127,28€ i Tarragona 1.288,10€), destaca el pes de la despesa no obligatòria a Girona. Pel que fa a l'evolució de la despesa no obligatòria per habitant, la taxa de variació anual mitjana és del -2,56% en el cas de Girona, del 9,77% en el cas de Lleida i del -4,88% en el cas de Tarragona.

Pel que fa als components de la despesa no obligatòria, destaca, en primer terme, la despesa en cultura a Girona, amb una mitjana de 96,65€ per habitant, clarament superior a la realitzada per Lleida i Tarragona. La despesa mitjana en educació és també superior en el cas de Girona, amb una mitjana de 40,39€ per habitant, si bé hi ha una tendència de les altres dues ciutats cap a la convergència amb Girona. La despesa en foment del treball és similar en totes tres ciutats, amb 34,29€ per Girona, 43,78€ per Lleida i 31,21€ per Tarragona, i superior respecte de la resta de grups de municipis. Girona és el municipi que destina més a informació i promoció turística, amb 13,59€ per habitant de mitjana. Es desconeix el motiu pel qual només Girona té comptabilitzada despesa en centres de salut (Tarragona registrà una despesa de 3,26€ per habitant el 2015).

Gràfic 8. Evolució de la despesa no obligatòria per habitant a Girona, Lleida i Tarragona entre 2015 i 2019

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

4. Conclusions

La determinació de les competències que han d'exercir els municipis és una tasca complexa a causa de la gran dispersió legislativa. Tal com s'ha apuntat anteriorment, ha estat necessària una revisió profunda de la legislació estatal i autonòmica vigent en el període estudiat. Si bé ha estat impossible revisar tota la legislació que podria atribuir competències als municipis per la gran quantitat de textos legislatius, sí que s'ha procurat revisar aquelles lleis més rellevants pel que fa a l'atribució de competències als municipis. En certs casos, la legislació és poc clara a l'hora d'atribuir competències a una administració determinada o utilitza un llenguatge poc concret, fet que incrementa la subjectivitat a l'hora de determinar l'obligatorietat de la despesa. També, l'ordre HAP/419/2014, que estableix la classificació per programes de despesa, podria ser més clara a l'hora de definir quina despesa inclou cada grup de programes i deixar menys marge a la interpretació subjectiva. A més, la metodologia utilitzada té alguna sèrie de limitacions. D'una banda, per exemple, determinar el caràcter obligatori dels grups de programes d'administració general o considerar com a obligatori un grup de programes sencer encara que part de la despesa inclosa podria considerar-se com a no obligatòria. D'altra banda, malgrat comparar el volum de despesa no obligatòria dels diversos municipis, no té en compte l'eficiència d'aquesta despesa, és a dir, en quina quantitat i qualitat es presten els serveis. Per a una anàlisi òptima, seria desitjable una major correspondència entre les competències atribuïdes als municipis i la classificació per programes de despesa, així com una menor dispersió de les competències dels municipis.

Tot i que aquest treball no estudia estrictament els efectes de la LRSAL sobre la despesa dels municipis, pot afirmar-se que, en el cas de Catalunya, la reducció de competències per part de la LRSAL ha estat limitada a causa de les competències que atribueix l'Estatut a la comunitat autònoma. Comparar els resultats d'aquest treball amb d'altres pot portar a conclusions errònies si no es tenen en compte una sèrie de consideracions: primer, l'estructura del pressupost municipal ha anat canviant al llarg dels anys i ha millorat el nivell de desglossament sobretot a partir de 2008 i 2014; segon, les competències atribuïdes als municipis han variat a causa d'una legislació canviant al llarg del temps i de la capacitat legislativa de les comunitats autònomes; tercer, la mostra de municipis utilitzada no ha estat sempre la mateixa; quart, la conceptualització de la despesa no obligatòria no ha estat la mateixa per part dels diversos treballs i, per últim, l'ús d'euros a preus corrents. No obstant això, es poden aproximar els efectes de la LRSAL comparant els resultats d'aquest treball amb els de Tránchez et al. (2011), ja que analitza la despesa no obligatòria dels municipis de Catalunya entre 2003 i 2007 i utilitza un concepte de

despesa no obligatòria similar. Cal prendre les conclusions amb molta cautela: a banda dels motius acabats d'esmentar, hi ha vuit anys de diferència entre els períodes analitzats per ambdós treballs, una gran recessió entremig i un major control sobre la despesa i l'estabilitat financera derivat de la crisi de 2008.

Doncs, el 2007, els municipis catalans realitzaren una despesa no obligatòria de 198€ per càpita, la qual representava un 15,5% del total, mentre que, durant el període 2015-2019, els municipis de la província de Girona realitzaren una despesa mitjana de 217,45€ per habitant, un 16% del total. Així, la proporció de despesa no obligatòria s'ha mantingut força estable. Els municipis amb població inferior a 5.000 habitants se situaven un 14% per sobre la mitjana el 2007 i un 18% per sobre entre 2015 i 2019. En canvi, els municipis gironins entre 5.001 i 10.000 i entre 10.001 i 20.000 se situen un 14% i un 7% per sobre la mitjana durant el període 2015-2019 respectivament, mentre que el 2007 els municipis catalans entre 5.001 i 20.000 habitants se situaven un 6% per sobre la mitjana.

En tots els grups de municipis de la província de Girona, la despesa no obligatòria creixí de mitjana entre un 3,29% i un 18,98% anual, a excepció dels municipis entre 251 i 500 habitants i Girona, on disminuï en un -1,48% i un -2,56% respectivament. El creixement mitjà anual de la despesa no obligatòria pel conjunt dels municipis fou del 4,11%, mentre que per la despesa obligatòria fou del 2,12%. Per tant, la proporció de despesa no obligatòria respecte del total tendí a augmentar. No pot afirmar-se que aquesta sigui una tendència a llarg termini, ja que només s'han analitzat cinc anys. Podria ser que, durant l'etapa de crisi econòmica, els municipis haguessin retallat més en despesa no obligatòria, atès que no hi ha obligacions legals a realitzar-la a diferència de la despesa obligatòria, i ara recuperessin els nivells de provisió previs a la crisi.

La cultura és el component de despesa no obligatòria més important en tots els grups de municipis. Com més petit el municipi, major pes hi té la despesa en festes majors i, com més gran el municipi, major rellevància prenen els equipaments culturals i la promoció cultural. El segon major component de despesa varia en funció de la mida del municipi. En el cas dels municipis amb menys de 5.000 habitants, generalment ho és la despesa en esport, si bé no ho és en tots els subgrups de municipis, com s'ha vist en el treball. En els municipis entre 5.001 i 10.000 habitants, el segon component més important és la despesa en seguretat. Recordem que la població mínima per considerar aquest servei com a obligatori és de 10.000 habitants. La informació i la promoció turística, seguida de l'educació, és el segon component més important per als municipis de 10.001 a 20.000 habitants. Recordem que, segons la llei de turisme de Catalunya, caldria considerar aquesta despesa com a obligatòria per als municipis turístics, però no disposem de tal llista. Pel que fa als municipis entre 20.001 i 50.000 habitants, hi trobem la despesa en

foment del treball. És interessant el fet que aquesta despesa és modesta en els municipis amb menys de 5.000 habitants (0,67€ per habitant de mitjana), però va augmentant a mesura que augmenta la població dels municipis fins situar-se en 34,29€ en el cas de Girona (4,35€ en els municipis entre 5.001 i 10.000 habitants, 9,30€ en els municipis entre 10.000 i 20.000 habitants i 16,93€ en els municipis entre 20.001 i 50.000 habitants). En el cas de Girona, el segon component més important és la despesa en educació.

L'existència de la despesa no obligatòria demostra que el principi d'«una competència, una administració» no s'aplica completament en el cas espanyol i que convindria una veritable racionalització del model competencial i de finançament per tal d'evitar duplicitats i ambigüitats en l'atribució de competències als diversos nivells de l'administració.

Bibliografía

Alonso, D., Fernández de Beaumont, I., Martín, J., Rodríguez, Á. & Tránchez, J.M. (coord.) (2011). *Los gastos no obligatorios en los municipios de Madrid, Cataluña y Andalucía*. Madrid: Instituto de Estudios Fiscales.

Arenilla, M. (2014). El impacto de la reforma local en los servicios sociales. Dins Díaz, J.M. (coord.), *Sostenibilidad financiera y administración local. Un estudio comparado* (p. 85-162). València: Tirant lo Blanch.

Armengol, M.T. & Elías, E. (2014). *El gasto no obligatorio de los municipios: aspectos teóricos y aplicados*. Reunión de estudios regionales. Zaragoza.

Caramés, L. & Díaz, A. (2021). El gasto no obligatorio de los municipios. Dins Caramés, L. & Díaz, A., *Los municipios en tiempos de covid: el territorio de la cooperación* (p. 14-31). Madrid: Consejo General de Economistas de España.

Mas, D., Salinas, P. & Vilalta, M. (dir.) (2011). *Informe sobre el gasto no obligatorio de los municipios españoles. Ejercicios 2004-2007*. Madrid: Federación española de municipios y provincias.

Velasco, F. (2014). El nuevo régimen local general y su aplicación diferenciada en las distintas comunidades autónomas. *Revista catalana de dret públic*, 48, p. 1-23. DOI: 10.2436/20.8030.01.18

Vilalta, M. (coord.) (2008). *La despesa de caràcter discrecional dels ajuntaments i el seu finançament. Exercicis 2004-2005* (informe n. 6, Col·lecció Estudis, sèrie Govern local). Barcelona: Diputació de Barcelona.

Vilalta, M. (2010). El gasto realizado por los municipios españoles: una especial referencia a la prestación de servicios no obligatorios. Dins Bosch, N. & Solé, A. (eds.), *Informe IEB sobre federalismo fiscal en España 2010* (p. 54-57). Barcelona: Institut d'Economia de Barcelona.

Annexos

Quadre 1. Despesa dels municipis de la província de Girona

	TOTAL	<5000	<250	251-500	501-1000	1001-2500	2501-5000	5001-10000	10001-20000	20001-50000	Girona
2015	977.778.212,99	239.560.402,39	14.677.144,26	24.097.236,40	34.001.012,97	73.391.597,34	93.393.411,42	97.692.360,23	233.028.256,59	288.520.257,55	118.976.936,23
2016	980.929.920,70	239.438.561,98	23.427.077,79	23.427.077,79	39.231.772,83	77.122.788,32	83.817.493,71	91.117.973,96	251.401.774,00	280.974.473,54	117.987.137,22
2017	970.067.694,44	238.797.508,66	14.242.345,74	25.304.076,62	39.134.070,26	76.890.525,84	83.226.490,20	91.512.524,91	237.622.446,13	288.703.148,20	113.432.066,54
2018	966.539.873,08	250.226.166,21	15.643.123,56	26.787.295,87	41.684.782,65	77.965.409,05	88.145.555,08	105.910.692,00	233.590.028,16	262.513.061,17	114.299.925,52
2019	1.087.957.761,48	267.903.699,91	14.428.187,05	29.063.127,86	45.913.938,88	81.765.366,92	96.733.079,20	114.267.605,80	253.250.371,17	320.604.778,33	131.931.306,24
Mitjana	996.654.692,54	247.185.267,83	14.966.069,99	25.735.732,91	39.993.115,52	77.427.137,49	89.063.191,92	100.100.231,38	241.778.575,21	288.263.143,76	119.327.474,35
TVAA	2,71%	2,83%	-0,43%	4,80%	7,80%	2,74%	0,88%	2,10%	4,00%	2,67%	2,62%
Despesa total											
2015	152.079.825,52	42.816.196,18	1.622.590,15	3.701.891,21	4.077.656,80	13.201.509,72	20.212.548,30	18.496.418,32	34.055.969,23	34.544.217,70	22.167.024,09
2016	155.412.952,42	44.129.613,67	2.095.918,05	2.834.802,86	6.114.921,87	16.226.639,08	16.857.331,81	18.969.871,24	33.263.233,07	37.592.899,36	21.457.335,08
2017	156.291.536,65	43.964.665,02	2.098.959,16	2.900.952,69	6.313.122,23	15.764.595,24	16.887.035,70	19.264.895,00	34.445.449,49	37.418.031,87	21.198.495,27
2018	156.114.821,27	48.254.924,34	2.072.709,64	3.773.989,41	7.294.476,39	16.010.424,55	19.103.324,35	20.455.443,34	35.088.462,73	32.623.195,24	19.692.795,62
2019	180.528.801,78	52.251.984,88	1.926.500,84	3.826.344,99	8.709.235,78	16.599.374,69	21.190.528,58	23.563.227,47	40.069.611,52	43.790.597,77	20.853.380,14
Mitjana	160.085.587,53	46.283.476,82	1.963.335,57	3.407.596,23	6.501.882,61	15.560.508,66	18.850.153,75	20.149.971,07	35.384.545,21	37.193.788,39	21.073.806,04
TVAA	4,38%	5,11%	4,39%	0,83%	20,89%	5,89%	1,19%	6,24%	4,15%	6,11%	-1,52%
Despesa no obligatòria											
2015	15,55%	17,87%	11,06%	15,36%	11,99%	17,99%	21,64%	18,93%	14,61%	11,97%	18,63%
2016	15,84%	18,43%	13,23%	12,10%	15,59%	21,04%	20,11%	20,82%	13,23%	13,38%	18,18%
2017	16,11%	18,41%	14,74%	11,46%	16,13%	20,50%	20,29%	21,05%	14,50%	12,96%	18,69%
2018	16,15%	19,28%	13,25%	14,09%	17,50%	20,54%	21,67%	19,31%	15,02%	12,43%	17,23%
2019	16,59%	19,50%	13,35%	13,17%	18,97%	20,30%	21,91%	20,62%	15,82%	13,66%	15,81%
Mitjana	16,06%	18,72%	13,24%	16,26%	16,26%	20,10%	21,16%	20,13%	14,64%	12,90%	17,66%
TVAA	1,63%	2,21%	4,83%	-3,78%	12,14%	3,07%	0,30%	2,16%	2,00%	3,35%	-4,03%
Proporció despesa no obligatòria											
2015	13,03%	1,294,26	1,810,21	1,630,39	1,149,03	1,268,59	1,249,21	1,170,04	1,629,98	1,256,07	1,219,20
2016	1,319,66	1,321,03	2,159,15	1,502,31	1,228,60	1,307,99	1,243,08	1,143,26	1,222,37	1,254,53	1,200,93
2017	1,307,31	1,342,49	1,988,60	1,544,63	1,273,07	1,306,35	1,285,67	1,142,81	1,533,66	1,294,63	1,145,63
2018	1,404,26	1,402,50	2,210,42	1,662,46	1,295,52	1,351,10	1,348,97	1,311,72	1,634,21	1,411,88	1,139,97
2019	1,434,79	1,473,05	2,114,33	1,792,03	1,426,61	1,414,92	1,404,86	1,398,73	1,609,87	1,361,12	1,295,32
Mitjana	1,353,80	1,366,67	2,056,54	1,626,37	1,274,57	1,329,79	1,306,36	1,233,31	1,583,10	1,301,20	1,200,21
TVAA	2,44%	3,29%	3,96%	2,39%	5,56%	2,77%	2,98%	4,56%	1,65%	2,03%	1,53%
Despesa total per càpita											
2015	202,66	231,32	200,12	250,47	137,80	228,19	270,36	221,53	220,38	150,39	227,15
2016	209,08	243,47	285,70	181,79	191,50	275,20	250,01	238,02	215,64	163,55	218,38
2017	210,63	247,16	293,07	177,08	205,37	267,84	260,87	240,58	222,32	162,60	214,10
2018	226,81	270,47	292,88	234,22	226,71	277,45	292,35	253,34	245,48	175,46	196,41
2019	238,08	287,30	282,31	287,25	270,61	307,75	288,43	254,72	288,43	185,91	204,74
Mitjana	217,45	255,95	270,82	215,90	206,40	267,19	276,27	248,38	231,71	167,58	212,16
TVAA	4,11%	5,57%	8,98%	-1,48%	18,38%	5,92%	3,29%	6,82%	3,69%	5,44%	-2,56%
Despesa obligatòria per habitant											
2015	1.100,34	1.062,94	1.610,08	1.379,93	1.011,23	1.040,40	978,85	948,51	1.287,60	1.105,68	992,05
2016	1.110,58	1.077,55	1.873,45	1.320,52	1.037,11	1.032,79	993,08	905,25	1.414,16	1.058,83	982,54
2017	1.096,68	1.095,32	1.695,53	1.367,55	1.067,70	1.038,51	1.024,80	902,23	1.311,34	1.091,94	931,53
2018	1.177,44	1.132,04	1.917,54	1.428,24	1.068,82	1.073,65	1.058,37	1.388,72	1.388,72	1.236,42	943,56
2019	1.196,71	1.185,75	1.832,02	1.556,10	1.156,00	1.127,67	1.097,11	1.110,29	1.355,15	1.175,21	1.090,58
Mitjana	1.136,35	1.110,72	1.785,72	1.410,47	1.068,17	1.062,60	1.030,09	984,93	1.351,40	1.133,61	988,05
TVAA	2,12%	2,77%	3,28%	3,05%	3,40%	2,03%	2,89%	4,02%	1,29%	1,54%	2,40%

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Quadre 2. Composició de la despesa no obligatòria per habitant dels municipis de menys de 5.000 habitants per subgrups de població

Categoria	Any	<250	251-500	501-1.000	1.001-2.500	2.501-5.000
Altres	2015	25,62 €	15,62 €	12,65 €	14,18 €	14,00 €
Altres	2016	62,18 €	28,72 €	12,59 €	10,66 €	13,76 €
Altres	2017	19,51 €	7,17 €	7,49 €	5,09 €	7,42 €
Altres	2018	21,95 €	9,70 €	15,26 €	5,81 €	9,54 €
Altres	2019	11,23 €	19,37 €	19,43 €	7,93 €	20,86 €
Centres de salut	2015	1,75 €	2,40 €	2,69 €	25,77 €	5,42 €
Centres de salut	2016	1,92 €	2,11 €	2,48 €	26,93 €	6,54 €
Centres de salut	2017	1,67 €	2,70 €	2,09 €	28,58 €	7,52 €
Centres de salut	2018	1,51 €	2,42 €	5,09 €	28,03 €	6,83 €
Centres de salut	2019	4,21 €	3,10 €	5,60 €	28,31 €	3,53 €
Comerç, turisme i pimes	2015	6,32 €	62,03 €	1,47 €	16,73 €	26,09 €
Comerç, turisme i pimes	2016	15,05 €	7,79 €	21,59 €	15,96 €	26,56 €
Comerç, turisme i pimes	2017	10,04 €	10,96 €	11,01 €	21,00 €	24,99 €
Comerç, turisme i pimes	2018	15,67 €	12,74 €	25,29 €	20,52 €	25,78 €
Comerç, turisme i pimes	2019	12,84 €	6,76 €	51,32 €	19,65 €	27,00 €
Cultura	2015	100,82 €	117,23 €	71,32 €	79,97 €	96,06 €
Cultura	2016	108,58 €	98,19 €	85,20 €	81,65 €	90,30 €
Cultura	2017	131,84 €	86,67 €	85,05 €	89,82 €	96,06 €
Cultura	2018	135,18 €	117,10 €	94,07 €	86,27 €	98,13 €
Cultura	2019	133,91 €	105,62 €	99,63 €	88,02 €	108,01 €
Educació	2015	1,42 €	5,27 €	6,25 €	14,02 €	4,28 €
Educació	2016	2,08 €	5,54 €	5,03 €	14,98 €	8,71 €
Educació	2017	2,69 €	4,81 €	5,27 €	9,32 €	9,23 €
Educació	2018	2,35 €	5,87 €	5,36 €	8,89 €	10,55 €
Educació	2019	1,86 €	5,41 €	7,10 €	10,36 €	8,74 €
Esport	2015	4,25 €	10,58 €	7,85 €	33,78 €	47,90 €
Esport	2016	8,59 €	18,79 €	15,53 €	66,44 €	37,31 €
Esport	2017	7,16 €	23,73 €	35,37 €	49,01 €	53,61 €
Esport	2018	28,86 €	30,28 €	28,22 €	56,85 €	75,04 €
Esport	2019	35,26 €	31,26 €	31,28 €	50,67 €	58,15 €
Medi ambient	2015	4,32 €	14,34 €	13,13 €	22,45 €	23,37 €
Medi ambient	2016	23,32 €	18,04 €	16,84 €	24,76 €	23,63 €
Medi ambient	2017	58,15 €	21,41 €	25,76 €	29,60 €	25,51 €
Medi ambient	2018	31,58 €	34,00 €	25,64 €	32,62 €	31,46 €
Medi ambient	2019	33,36 €	36,29 €	30,79 €	33,52 €	37,44 €
Seguretat	2015	2,55 €	2,25 €	4,40 €	11,01 €	41,19 €
Seguretat	2016	3,87 €	2,61 €	16,84 €	16,91 €	36,77 €
Seguretat	2017	2,74 €	3,91 €	15,99 €	20,02 €	29,19 €
Seguretat	2018	3,14 €	4,35 €	9,32 €	19,86 €	31,73 €
Seguretat	2019	1,96 €	4,46 €	9,80 €	23,01 €	40,78 €
Transf. a altres admin.	2015	53,06 €	20,54 €	18,05 €	10,28 €	12,04 €
Transf. a altres admin.	2016	60,12 €	17,54 €	15,41 €	16,93 €	6,42 €
Transf. a altres admin.	2017	59,25 €	15,71 €	17,34 €	15,38 €	7,34 €
Transf. a altres admin.	2018	52,78 €	15,79 €	18,46 €	18,60 €	3,31 €
Transf. a altres admin.	2019	47,68 €	23,66 €	15,64 €	25,77 €	3,24 €

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Quadre 3. Composició de la despesa no obligatòria per habitant dels municipis de menys de 5.000 habitants

Categoria	Any	Import
Altres	2015	14,49 €
Altres	2016	14,28 €
Altres	2017	7,13 €
Altres	2018	10,05 €
Altres	2019	16,00 €
Centres de salut	2015	10,94 €
Centres de salut	2016	11,89 €
Centres de salut	2017	12,87 €
Centres de salut	2018	12,76 €
Centres de salut	2019	11,76 €
Comerç, turisme i pimes	2015	21,24 €
Comerç, turisme i pimes	2016	20,16 €
Comerç, turisme i pimes	2017	19,36 €
Comerç, turisme i pimes	2018	22,41 €
Comerç, turisme i pimes	2019	26,63 €
Cultura	2015	88,98 €
Cultura	2016	88,00 €
Cultura	2017	92,67 €
Cultura	2018	96,75 €
Cultura	2019	100,93 €
Educació	2015	7,59 €
Educació	2016	9,56 €
Educació	2017	7,91 €
Educació	2018	8,33 €
Educació	2019	8,41 €
Esport	2015	32,19 €
Esport	2016	40,19 €
Esport	2017	44,32 €
Esport	2018	54,84 €
Esport	2019	47,76 €
Medi ambient	2015	19,89 €
Medi ambient	2016	22,31 €
Medi ambient	2017	27,84 €
Medi ambient	2018	31,02 €
Medi ambient	2019	34,76 €
Seguretat	2015	21,08 €
Seguretat	2016	22,53 €
Seguretat	2017	20,48 €
Seguretat	2018	20,24 €
Seguretat	2019	24,96 €
Transf. a altres adms.	2015	14,93 €
Transf. a altres adms.	2016	14,55 €
Transf. a altres adms.	2017	14,59 €
Transf. a altres adms.	2018	14,08 €
Transf. a altres adms.	2019	16,08 €

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Quadre 4. Composició de la despesa no obligatòria per habitant dels municipis entre 5.001 i 10.000 habitants

Categoria	Any	Import
Altres	2015	26,36 €
Altres	2016	29,61 €
Altres	2017	30,01 €
Altres	2018	30,73 €
Altres	2019	41,74 €
Centres de salut	2015	15,34 €
Centres de salut	2016	16,89 €
Centres de salut	2017	17,57 €
Centres de salut	2018	17,01 €
Centres de salut	2019	17,43 €
Cultura	2015	84,49 €
Cultura	2016	95,68 €
Cultura	2017	87,20 €
Cultura	2018	93,45 €
Cultura	2019	98,52 €
Educació	2015	11,89 €
Educació	2016	11,87 €
Educació	2017	12,42 €
Educació	2018	15,22 €
Educació	2019	18,84 €
Informació i promoció turística*	2015	8,04 €
Informació i promoció turística*	2016	6,39 €
Informació i promoció turística*	2017	7,76 €
Informació i promoció turística*	2018	8,55 €
Informació i promoció turística*	2019	16,68 €
Seguretat	2015	70,89 €
Seguretat	2016	74,45 €
Seguretat	2017	81,17 €
Seguretat	2018	83,95 €
Seguretat	2019	90,37 €
Transf. a altres admins.	2015	4,74 €
Transf. a altres admins.	2016	3,83 €
Transf. a altres admins.	2017	4,48 €
Transf. a altres admins.	2018	4,03 €
Transf. a altres admins.	2019	4,29 €

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Quadre 5. Composició de la despesa no obligatòria per habitant dels municipis entre 10.001 i 20.000 habitants

Categoria	Any	Import
Altres	2015	26,40 €
Altres	2016	24,94 €
Altres	2017	29,14 €
Altres	2018	31,86 €
Altres	2019	28,03 €
Centres de salut	2015	12,64 €
Centres de salut	2016	13,13 €
Centres de salut	2017	13,68 €
Centres de salut	2018	14,33 €
Centres de salut	2019	14,34 €
Cultura	2015	92,51 €
Cultura	2016	91,77 €
Cultura	2017	97,24 €
Cultura	2018	107,83 €
Cultura	2019	121,64 €
Desenvolupament empresarial	2015	5,10 €
Desenvolupament empresarial	2016	5,75 €
Desenvolupament empresarial	2017	8,39 €
Desenvolupament empresarial	2018	9,06 €
Desenvolupament empresarial	2019	9,14 €
Educació	2015	25,50 €
Educació	2016	25,35 €
Educació	2017	25,99 €
Educació	2018	24,02 €
Educació	2019	27,01 €
Foment del treball	2015	7,98 €
Foment del treball	2016	8,27 €
Foment del treball	2017	10,86 €
Foment del treball	2018	10,12 €
Foment del treball	2019	9,28 €
Informació i promoció turística	2015	30,85 €
Informació i promoció turística	2016	28,13 €
Informació i promoció turística	2017	28,87 €
Informació i promoció turística	2018	35,79 €
Informació i promoció turística*	2019	34,67 €
Protecció civil i incendis	2015	3,17 €
Protecció civil i incendis	2016	4,01 €
Protecció civil i incendis	2017	4,11 €
Protecció civil i incendis	2018	4,40 €
Protecció civil i incendis	2019	4,16 €
Transf. a altres adms.	2015	16,24 €
Transf. a altres adms.	2016	14,29 €
Transf. a altres adms.	2017	4,04 €
Transf. a altres adms.	2018	8,07 €
Transf. a altres adms.	2019	6,43 €

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Quadre 6. Composició de la despesa no obligatòria per habitant dels municipis entre 20.001 i 50.000 habitants

Categoria	Any	Import
Admin. gral. Comerç, turisme i pimes	2015	15,71 €
Admin. gral. Comerç, turisme i pimes	2016	16,71 €
Admin. gral. Comerç, turisme i pimes	2017	16,63 €
Admin. gral. Comerç, turisme i pimes	2018	18,12 €
Admin. gral. Comerç, turisme i pimes	2019	15,20 €
Altres	2015	19,87 €
Altres	2016	23,16 €
Altres	2017	20,01 €
Altres	2018	22,00 €
Altres	2019	24,96 €
Centres de salut	2015	7,00 €
Centres de salut	2016	7,01 €
Centres de salut	2017	6,98 €
Centres de salut	2018	8,26 €
Centres de salut	2019	6,50 €
Cultura	2015	66,25 €
Cultura	2016	69,00 €
Cultura	2017	66,12 €
Cultura	2018	67,99 €
Cultura	2019	72,78 €
Educació	2015	11,05 €
Educació	2016	14,56 €
Educació	2017	15,51 €
Educació	2018	18,25 €
Educació	2019	16,62 €
Foment del treball	2015	10,45 €
Foment del treball	2016	12,31 €
Foment del treball	2017	18,55 €
Foment del treball	2018	19,49 €
Foment del treball	2019	23,86 €
Informació i promoció turística*	2015	12,74 €
Informació i promoció turística*	2016	13,63 €
Informació i promoció turística*	2017	11,40 €
Informació i promoció turística*	2018	16,23 €
Informació i promoció turística*	2019	18,10 €
Transport públic	2015	7,32 €
Transport públic	2016	7,17 €
Transport públic	2017	7,40 €
Transport públic	2018	5,12 €
Transport públic	2019	7,89 €

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE

Quadre 7. Composició de la despesa no obligatòria per habitant de Girona, Lleida i Tarragona

Categoria	Any	Girona	Lleida	Tarragona
Altres	2015	18,37 €	21,78 €	80,89 €
Altres	2016	14,94 €	23,12 €	16,85 €
Altres	2017	19,53 €	23,48 €	15,96 €
Altres	2018	16,80 €	25,46 €	19,87 €
Altres	2019	28,12 €	42,55 €	21,25 €
Centres de salut	2015	7,87 €	- €	3,26 €
Centres de salut	2016	8,25 €	- €	- €
Centres de salut	2017	8,31 €	- €	- €
Centres de salut	2018	7,64 €	- €	- €
Centres de salut	2019	6,34 €	- €	- €
Cultura	2015	110,18 €	49,31 €	40,16 €
Cultura	2016	99,04 €	45,54 €	31,73 €
Cultura	2017	93,35 €	47,85 €	29,72 €
Cultura	2018	92,41 €	48,13 €	40,95 €
Cultura	2019	88,29 €	47,28 €	37,46 €
Educació	2015	41,24 €	11,58 €	19,14 €
Educació	2016	41,40 €	14,41 €	15,93 €
Educació	2017	41,20 €	15,12 €	18,89 €
Educació	2018	38,69 €	27,18 €	28,60 €
Educació	2019	39,42 €	37,59 €	37,47 €
Foment del treball	2015	34,91 €	36,68 €	21,96 €
Foment del treball	2016	40,20 €	39,43 €	29,29 €
Foment del treball	2017	38,79 €	39,27 €	33,27 €
Foment del treball	2018	27,55 €	49,36 €	35,87 €
Foment del treball	2019	29,98 €	54,16 €	35,64 €
Informació i promoció turística	2015	14,60 €	11,68 €	6,43 €
Informació i promoció turística	2016	14,54 €	10,22 €	7,90 €
Informació i promoció turística	2017	12,91 €	7,22 €	9,14 €
Informació i promoció turística	2018	13,31 €	8,27 €	9,68 €
Informació i promoció turística	2019	12,60 €	8,64 €	8,86 €

Font: elaboració pròpia a partir de Ministeri d'Hisenda i INE